

Published under the name "GLASILO K. S. S. JEDNOTE" 1004 N. Chicago Street, JOLIET, ILL. Return Postage Guaranteed. The largest Slovenian Weekly in the United States of America. Issued every Wednesday. Subscription rate: For members yearly \$1.20 For non members \$2.00 Foreign Countries \$3.00 Telephone 1048

GLASILO K. S. S. JEDNOTE

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
Entered as Second-Class Matter December 9, 1920, at the Post Office at Joliet, Illinois, Under the Act of August 24, 1912

Največji slovenski tiskovni v Zdrušnih državah. Izhaja vsako sredo. Naročnina: Za člane, vsako leto \$ 1.20 Za nečlane \$ 2.00 Za inostranstvo \$ 3.00 NASLOV: uredništva in upravitelstva je 1004 N. Chicago Street, Joliet, Ill. Telefon: 1048

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

Štev. 43. — No. 43.

JOLIET, ILL., 27. OKTOBRA, (OCTOBER) 1921.

Leto VII. Volume VII.

Ponovna blamaža bivšega cesarja Karola.

POISKUS ZASESTI OGRSKI PRESTOL SE MU JE IZJALOVIL.

Karol in njegova žena Cita aretirana.—Morda bosta oba poslana v pregnanstvo?

Pariz, 24. oktobra (Po United News). Ponovni poiskus bivšega avstrijskega cesarja Karola z zvižajo in silo zasesti ogrski prestol se je končal z blamažo in tragično komedijo. Karol Habsburški in njegova žena Cita sta danes ujetnika v trdnjavi Komorn, 40 milj oddaljeno od Budimpešte. Monarhistične, oziroma Karolove čete so bile po vladnih četah do cela poražene.

Z Dunaja se semkaj o aretaciji Habsburgove zakonske dvojice uradno poroča in vest potrjuje.

Karol je naprosil švicarsko vlado, da mu dovoli kratek dopust, ker hoče 10 letnico svoje poroke izven švice obhajati. Imel je pa pri tem povsem druge načrte, ki so se mu ponesrečili. S pomočjo svojih pripadnikov (ogrskih monarhistov), se je z zrakoplovom vtihotapil do Oedenburga. Tam je v doglednem času zbral 10 tisoč močnega armado ter na čelu iste korakal proti Budimpešti, da zasede ogrski prestol. Pri Tota Tovarosu, 20 milj od Budimpešte se je vnel med Karolovimi četami in vladnim vojaštvom (20,000 mož) hud boj; pri tem spopadu je bilo ubitih nad 200 Karolovih vojakov, nad 1000 je pa ranjenih.

Admiral von Horty, sedanjí ogrski regent je pri ponovnem prihodu Karola takoj spoznal pretečo nevarnost; na mah je torej poslal več bataljonov svojega vojaštva, ki je Karolu načrt prekrizalo.

Ko je Karol Habsburg došel na Ogrsko, je takoj izdal na "svoje" ljudstvo tipično proklamacijo, obljubivši mu razne reforme, izboljšanje volilne postave, pomilostitve političnih jetnikov in prijateljsko postopanje celo z njegovimi lastnimi nasprotniki. Pri tem je naglašal, da je edino on opravičen do ogrskega prestola. Vse njegovo moledovanje na ljudstvo, vojaštvo in delavce je pa brez uspeha ostalo, ker so bile Karolove čete poražene in se je moral končno tudi enkrat za vselej odpovedati ogrski kroni.

Ekscesar Karol in njegova žena se nahajata sedaj kot jetnika v gradu Patavoros v Komornu, kojega strahita dva močna oddelka Hortyjevih vojakov. V tem gradu bosta oba internirana toliko časa, dokler veljave ne ukrenejo kam ga bodo poslale?

Ogrska vlada bo naprosila angleško vojaško komisijo, da naj Karola ter Cito deportira iz dežele ter pošlje v pregnanstvo na samotni otok sv. Helene, kjer je svoja zadnja leta prebil tudi slavni Napoleon

Bonaparte.—Karol bo gotovo za vedno izgnan iz Evrope.

Kazen pa ne bo zadela samo Karola ter njegovo ženo, ampak tudi vse njegove svetovalce, pripadnike in vojaške voditelje. Doslej se že nahajajo v zaporih: general Hegedus, major Oestenburg, Štefan Rakovsky in grof Andrassy; vsi ti bodo stavljeni pred ogrsko vojno sodišče; navedence je namreč Karol Habsburg še pred ponovnim prihodom na Ogrsko imenoval za člane svojega kabineta.

Karol do cela obupan.

London, 25. okt. — Zaveznike vlade so danes naročile admiralu Horty, regentu Ogrske, da naj strogo pazi na ekscesarja Karola in njegovo ženo, da bi ne ušla; o njuni usodi bodo zavezniki v najkrajšem času odločili. Dalje je bila ogrska vlada napročena, da naj interniranega Karola čuva pred kakim morebitnim atentatom, dalje da bi ne ušel, ali si vzel sam življenje ker je vsled svojega ponesrečenega poiskusa do cela obupan.

Pohlepnost Cite je spravila Karola na led.

Berlin, 25. okt. — Tukaj se sodi, da je bivša avstrijska cesarica Cita povzročila svojemu možu ponovno blamažo, ker bi rada postala ogrska kraljica. Cita je nagovorila Karola, da naj zopet poskusi zasesti ogrski prestol. Vsled tega se je z njim vred z eroplanom peljala do Oedenburga; od tam je poleg njega in njegovih podanikov korakala proti Budimpešti ter zbirala bataljone; zdaj je pa s Karolom vred tudi skupaj zaprti in mu bo sledila tudi v pregnanstvo.

Dokler zavezniki ne spravijo Cite na varno, bode v centralni Evropi veden nemir, kajti želja Cite po ogrski kroni je velika, morda še večja kot Karolova.

Semkaj se dalje poroča, da je Cita naprosila švicarsko vlado za dovoljenje, da bi šla tja iskati svoje otroke; zatem je pa pri volji prenašati vsako kazen in usode od strani zaveznikov, toda le ob strani svojega moža in otrok.

Demonstracije pred ameriškim poslaništvom v Milanu.

Milan, 24. okt. — Včeraj se je vršil v tukajšnjem Ljudskem gledališču velik protestni shod komunistov in anarhistov, kjer se je ostro obsojalo sodnijo Združenih držav, ker je na smrt obsodila dva Italijana (Sacco-ja in Vanzetti-ja). Po končanem shodu je korakala tisoč glav množica ljudstva pred poslopje ameriškega poslanika, ter je hotela s silo v poslopje udreti. Na lice mesta pravčasno došla policija je pa razgrajaje kmalo razpodela.

Črnogorci zavzeli Skader.

Belgrad, 19. okt. — Iz Sarajeva prihajajo semkaj nepotrjene vesti, da so albansko mesto Skader te dni zavzeli črnogorski prostovoljci pod poveljstvom generala Martinovića, bivšega načelnika črnogorske armade.

Prememba v namškem kabinetu.

Berlin, 23. okt. — Dr. Wirthov koalicijski kabinet je podal svojo resignacijo, kar dela predsedniku Ebertu dosti težav. V Wirthovem kabinetu so bili v večini klerikaleci, demokrati in večinski socialst; za naprej bo pa skušala konzervativna ljudska stranka stopiti na krmilo vlade vsled prizadevanja industrijskega magnata Hugo Stinneta.

Vzrok odstopa došednjega ministrskega predsednika Dr. Wirtha je pripisovati ponesrečenemu gornjelezijskemu vprašanju. Baš vsled tega so mu demokracije in klerikaleci nezaprtno izrekli; s tem bodo veliko pridobile stranke desnega krila, ki postajajo pri volitvah vedno bolj močne. Vprašanje je pa še, če bodo imeli tudi monarhisti kakega svojega zastopnika pri vladi, ali ne? — Novi kabinet bo v kratkem sestavljen.

100 Francoskih Komunistov prispelo v Ameriko.

Paris, 21. okt. — Tukajšnja policija zatrjuje, da se je zadnja dva meseca v Združene države skrivoma prikradlo nad sto francoskih komunistov, kojih namen je, v Ameriki zanečiti nemire, če bosta dva italijanska anarhista (Sacco in Vanzetti) v državi Mass. v resnici obešena. Vsi ti komunisti so prišli v Ameriko s ponašanjem potnimi listi.

Policija je dalje dognala, da so te dni člani komunistične stranke izvršili bombni napad v poslopju ameriškega poslanika Herrika iz masčevanja, ker Herrick dosti komunistom ni hotel potrditi potnih listov.

150,000 političnih jetnikov na Ruskem bo pomilostenih.

Riga, 23. okt. — Povodom četrte obletice sovjetske revolucije na Ruskem, namerava ministrski predsednik Lenin pomilostiti okrog 150,000 političnih jetnikov. Pomilostitve se izvrši že v nekaj tednih.

Grob sv. Janeza Evangelista.

Iz Pariza se poroča, da so nedavno starinoslovci pri iskopavanju razvalin starodavnega mesta Ephesus našli na grobnico sv. Janeza Evangelista, najmlajšega izmed Jezusovih apostolov.

Umrljivost v Združenih drž.

Washington, D. C., 23. okt. — Uradno se poroča, da je leta 1920 v Združenih državah umrlo 1,142,578 oseb; to število tvori 13.1 smrtnih slučajev na vsakih 1000 prebivalcev; leta 1919 je to število znašalo samo 12.9 smrtnih slučajev na toliko prebivalcev.

90 letna dvojčka.

V Leavenworth, Kans., živita farmerja Joel in Jakob Cheatwood, ki sta letos dne 11 okt. obhajala svojo 90. letnico rojstva. Oba sta še tako čila in zdrava, da še vedno opravljata poljska dela.

Pivo in vino v zdravilne svrhe dovoljeno.

Washington, D. C. 24. okt. — Zakladniški department je danes izdal nad vse nepričakovano odredbo, ki določa izdelovanje ter rabo piva v zdravilne svrhe.

Ker je letos dne 3. marca bivši generalni pravdnik Palmer odločno prepovedal prodajo zdravilnega piva na podlagi prohibicijske postave, je sedanja odredba državnega zakladničarja Mellona vse prizadete kroge suhačev jako osupnila; suhačji so namreč še vedno pričakovali tozadevne rešitve od strani senatske zbornice.

Finančni tajnik Mellon navaja pri svoji novi odredbi dejstvo, da ima gotova stranka (anti prohibicijska) tudi svoje ustave pravice, na katere se je treba ozirati; to je zakladniški department napotilo, da ni hotel z označeno zadevo več čakati. Novi predpis se glasi:

"Zdravnik lahko naenkrat za eno osebo predpiše dve in pol galoni dobrega piva, oziroma en zaboj; pri tem pa ni nič določenega koliko takih nakaznic lahko izda zdravnik za eno in isto osebo.

Zdravnik datje lahko naenkrat predpiše dva kvarta dobrega vina za eno osebo, žganja pa 1 pint za dobo 10 dni, tako tudi 1 pint alkohola za zunanjo uporabo.

Te vrste zdravilno pijačo bodo prodajali samo oblastveno potrjeni lekarnarji. Lekarnar bo lahko po svoji previdnosti odklonil tako zdravniško nakaznico, če se mu bo zdelo, da v resnici ne odgovarja njegovemu namenu.

Poleg navadnega piva se bo po lekarnah prodajalo tudi takozvano "ale" in "porter" pijačo, ki vsebujejo poldrugi odstotek alkohola, alj pa tudi več. Pivo in te vrste pijačo bodo smele variti le ugledne pivovarne; ako bo kaka pivovarna tekom enega leta predpisano postavo prekršila, ji bo odvzeta oblastvena koncesija; tudi zdravniki bodo morali imeti za izdajo nakaznic zdravilne pijače posebno uradno dovoljenje.

Senator Sterling zatrjuje, da bo navedena nova postava brez dvomno v senatu v najkrajšem času sprejeta, ker na ta način bo imela država na leto zopet lepe dohodke pri obdačenju zdravilne pijače.

Država Illinois ostane suha.

Springfield, Ill. 25. okt. — Dasi ravno je washingtonska vlada danes dovolila prodajo piva in vina v zdravilne svrhe, se te pijače tudi kot zdravilo ne bo smelo prodajati v državi Illinois. Tako se danes poroča iz urada generalnega pravdnika države Illinois.

Ker je illinoiška zakonodaja nedavno prepovedala izdajo zdravniških nakaznic za pivo in vino, ostane ta postava navzlic dovoljenju iz Washingtona še vedno v veljavi. V Illinoisu je dovoljena samo "viska" v zdravilne svrhe, katero je dobiti s posebno nakaznico po lekarnah.

Mesto Waukegan bo začasna prestolnica naše države.

Waukegan, Ill., 25. okt. — Ker se je s sporazumom določilo Lake okraj, oziroma naše mesto za zanimivo obravnavo napram guvernerju Small-u in Verne Curtis-u, bivšemu bankirju iz Grant Parka, se že sedaj za to obravnavo tukaj delajo obsežne predpriprave. Obravnava se bo pričela med 5. in 14. novembrom t. l.

Guvernerja Smalla bosta zagovarjala odvetnika C. L. La Forge iz Decaturja in A. F. Beaubien iz Waukegana, obravnava bo pa vodil sodnik Claire Edwards iz Waukegana.

Za časa te obravnave bo imel guverner Small svoj glavni stan v tukajšnjem "Salvation Army" hotelu. Ker se pričakuje te dni v to mesto mnogo občinstva, tako tudi številno častniških poročevalcev, je Western Union brzojavna družba že sedaj zdatno povečala število svojih brzojavnih aparatov.

Guverner Small je obtožen, da je še kot bivši blagajnik države Illinois oškodoval državo za več milijonov dolarjev.

105 tisoč rubljev za 1 dolar.

Moskva, 23. okt. — Dne 20. okt. t. l. je bila na tukajšnji borzi uradno kvotirana cena enega ameriškega dol. 105,000 rubljev. Kdor je zamenjal ameriški bankovec za deset dolarjev, je lahko postal milijonar. Pred vojno je veljal 1 ruski rubelj 50c.

"Munšajn" ga je oslepel.

Portland, Oreg. — Tu živeči H. Thurber je nedavno kupil od nekega svojega prijatelja eno galono ničvrednega žganja. Kmalo zatem, ko je navedene pričel uživati to žganje, mu je jel vid pešati in je po povziti galoni "munšajna" dočela oslepel. Nesrečni Thurber zdaj toži svojega prijatelja v plačilo \$3000 odškodnine, ker mu je prodal slabo žganje.

Krvavi spopadi pri aretaciji "munšajnarjev.

Orange, Va. 23. okt. — Ko je hotela tukajšnja policija nekega zamorca aretirati vsled prepovedanega kuhanja žganja, je prišlo med "munšajnarji" in stražniki do krvavega spopada. Pri tem so bile štiri osebe na mestu ubite, devet pa nevarno ranjenih. Med ustrujenimi so: šerif W. C. Bond; policijski saržent J. F. Boyer; zamorec Walter are in še neki drugi zamorec, ki je kahal žganje; med ranjenci je mnogo uglednih farmerjev iz bližnje okolice.

Kandidata za važno diplomatsko službo.

New York, N. Y. — Senator Calder iz New Yorka je naši vladi priporočil, da naj imenuje polkovnika Wm. Boyce Thompsona, ali pa kongresnika Allan S. Houghtona ameriškim poslanikom za Nemčijo. Oba izmed teh sta milijonarja; prvi je bankir, drugi pa lastnik velike steklarne.

Predsednik premogarske unije sili stavkarje na delo.

Indianapolis, Ind. 21. okt. — John L. Lewis, predsednik premogarske unije (United Mine Workers of America) je danes razposlal vsem unijskim premogarjem v državi Kansas posebno pismo, v katerem se premogarje poziva da naj gredo nazaj na delo. V Kansasu so namreč vsi premogarji zastavkali iz simpatije do predsednika njih unije, Aleksander Howat-a, ki se nahaja v ječi vsled kršitve postave industrijskega sodišča; in katerega je gl. predsednik premogarske unije nedavno uradno odstranil.

Lewis pri tem pozivlja stavkujoče premogarje, da naj ga ubogajo, kar bo v korist in ugled unije U. M. W. of A. in da naj se zavedajo svojih pogojev. Dalje se jim obljubljuje, da bo premogarska unija napela vse sile, da se dožene, če je obsodba industrijskega sodišča v Kansasu ustavna ali ne?

Izboljšanje razmer na Ellis Islandu.

Washington, D. C. 23. okt. — Delavski department namerava na naseljniškem otoku (Ellis Islandu) v N. Y. izvesti temeljito preuredbo in tudi izboljšanje tamošnjih razmer; stvar bo prevzel v svoje roke novoimenovani newyorški naseljniški komisar Robert E. Tod.

V svrhu preiskave se na Ellis Islandu tudi že več dni posebna komisija. Pred vsem se bo število uradnikov ter osebja povečalo, da novodošlim priseljencem ne bo treba toliko časa čakati. Dalje je uradništvu strogo naročeno, da morajo s priseljenci lepo in uljudno ravnati; še le na ta način se bo "otok solza" spremenilo v otok upanja in ameriške prijaznosti.

Angleški admiral Beatty prispel v New York.

New York 21. okt. — Na parniku "Aquitania" je semkaj prispel v spremstvu svoje žene sloveči admiral Beatty, poveljnik angleške mornarice, ki bo gost Ameriške legije povodom velike legijske konvencije v Kansas City, Kans. Za par dni ostane ta dvojica tu v New Yorku pri znani Marshall Fiedovi družini, ki je z admiralovo soprogo v ožjem sorodu. V nedeljo se napoti Beatty v Washington, da se pokloni predsedniku Hardingu in članov njegovega kabineta.

Javni shod društva Presv. Imena v Jolietu.

Kakor vsako leto, tako se bo tudi letos dne 30. oktobra ob 3. uri pop. vršil javen shod društva Presv. Imena in sicer v "Slovenija" dvorani, nasproti slovenske cerkve sv. Jožefa. Vabljeni so vsi člani tega društva, tako tudi vsi drugi farani in rojaki, da se tega shoda v obilnem številu vdeležijo. Nastopilo bo več govornikov, med temi tudi eden iz Chicaga. Zupnik.

Društvena naznanila in dopisi

POPEAVEK

V zadnjem finančnem poročilu K.S.K.J. za mesec septembra 1921, priobčen v št. 41 "Glasila", se je urinila neljuba tiskovna pomota pri izkazani vplačilni svoti društva št. 15. Pravilno naj se čita, da je dr. št. 15 za septembarski asessment skupaj plačalo \$254.09

Uredništvo.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika dr. št. 70 St. Louis, Mo.

Z globokim čustvom žalosti naznanjam smrt našega sobrata **Mihaela Tulič**.

V Gospodu zaspal dne 18. oktobra. Pokojnik je bil rojen dne 29. okt. l. 1876 v Križanah na Hrvaškem in tukaj zapuščal tri nedorasle otroke. Pokojnik je bil dober član dr. sv. Srca Jezusovega št. 70 nad šest let. Spremili smo ga k večnemu počitku dne 20. okt. Pokojnika priporočam v molitev. Naj mu bo lahka ameriška gruda!

Jos. Pozek, tajnik.

Društvo Sv. Petar i Pavao br. 89 Etna, Pa.

Dajem do znanja svemu članstvu da u št. večem broju polaze s jednice in da redovito plačajo društvene asemente jerbo če se inače suspendirati svaki član, koji se društvu ne javi u dva meseca, pošto se briše iz društva treći mesec, kako to donose pravila.

Bračo, vidite da se približava godišnja svednica, pa uzto moramo svu dugovinu ubrati, da nam budu sve knjige i računi čisti na godišnjoj svednici kadar se odbor njenja. Znamo, da su slaba vremena, ali većinu djelom je i nemarnost kod nekojih članova, i u tom će biti odbor prisiljen, da svakoga člana suspendira, kojigod se društvu ne prijavi u roku od dva meseca. Uzto molim brata Nikolu Hrvatič, da se javi društvu odmah dojdou svednicu, koja će se vršiti na 6. novembra, pošto su mu pasala već 3 mjes. da se nije društvu javio, imaće će biti suspendiran.

Uz bratski pozdrav

Mirko W. Matešič.

II. tajnik.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srecem naznanjamo vsem prijateljem in znancom po širni Ameriki tužno vest, da nas je smrt ločila od ljubljenega soproga in očeta **Frank Mislej** dne 24. sept. ob 11:30 v noči je po dolgotrajni mučni bolezni v Gospodu zaspal.

Pokojnik je bil rojen l. 1871 v St. Vidu pri Vipavi. Prišla sva v Ameriko meseca novembra 1906; naselila sva se za nekaj časa v Lorian, Ohio; še isto leto sva se preselila v St. Louis, Mo. Leta 1910 je moj mož zbolel, bil je preiskan od zdravnika in poslan na Mount Vernon, Mo. sanatorij da bi se zdravil za sušico. Po preteku 6 mesecev se je počutil boljše tako, da je začel delati bolj lahka dela. Zatem sem se jaz z otroci preselila v njegovo bližino, da bi mu krajšala čas in daljšala življenje življenje; od tedaj je bil več kot polovico časa bolan, drugo polovico je pa opravljal lahka dela; meseca junija 1920 je pa zopet nanaglo malo zbolel, ter postal za vsako delo nezmožen.

Član je bil dr. sv. Srca Jezus št. 70 K. S. K. J. v St. Louis, Mo., ki mu je plačalo dve celi podpori in tretjo na polovico. To je bilo v zadnji dolgi bolezni res bratska pomoč, ali nesrečna bolezen še večja. Začel je slabeti in očetovsko srce ga

je skrbelo, ko je videl, da ne more ne sebi in ne družini pomagati; obrnil se je torej do usmiljenih sobratov in društev K. S. K. J. po Ameriki s prošnjo za pomoč, ki so mu tudi z odprtim srecem pomagali lajšati trpljenje zadnje mesece njegovega življenja in še nekaj je ostalo za družino v teh slabih časih. Izrekamo vsem darovalcem srčno zahvalo. Bog Vam stotero povrni!

Pokojnik zapuščal soprogo in 4 otroke v starosti: 7, 10, 13 in 16 let; v stari domovini pa zapuščal mater, 2 sestri in 2 brata. Položili smo ga v hladno zemljo na katol. pokopališču v bližnjem mestu Aurora, Mo. Svetila mu večna luč! Priporočamo ga vsem v molitev in blag spomin.

Zalujoča ostala družina.

St. Louis, Mo. dne 18. okt. 1921

POKOJNEMU PRIJATELJU V SPOMIN

Steelton, Pa.

Jutri, dne 27. oktobra minulo bo dve leti odkar smo od tukaj k zadnjemu počitku spremili mladeniča Anthony Matjašiča, v 24. letu njegove starosti.

Ob času njegovega pogreba, ni bilo človeka, ki bi ne bil potočil solze za njim, kajti to je bil mladenič in rodoljub slovenskega naroda.

Ko je tega ali onega na cesti srečal, najsi bo že Amerikane, ali med našimi Slovenci, se ni nikdar sramoval svojega materskega jezika; vedno je rad govoril slovensko, čeprav je tukajšnje šole dovršil in bil več tudi angleščine. Še v svojih šolskih letih je rad z mladino prirejal slovenske igre (predstave) za katere se je posebno zanimal. Usobito se tedaj ko je vrzela v čvrstega mladeniča. Pri teh igrah je sam nastopal z lepimi pevskimi točkami, ker je imel izboren glas; poleg tega je bil tudi izboren igralec in je spadal k Imperial godbi. Ta godba ga je pa zato tudi spremlila svirajoča žalostinke na njegovih zadnjih potih na Kalvarijsko pokopališče v Harrisburg, Pa.

Dragi mi Tone! Danes, ko te že dve leti krije črna zemlja, se te še vedno v duhu spominjamo, ter ti kličemo: Počivaj v miru. Blag Ti spomin! **A. M.**

Cleveland, Ohio.

Prejmite malo poročila iz naše Clevelandске metropole. Danes naj bode par vrstic o pogrebu sestre Helene Veljak, ki je preminula dne 3. oktobra na domu pri svoji ljubljeni hčeri, katera jo je oskrbovala z vso ljubeznijo in spoštovanjem ves čas dolgega in hudega trpljenja, dokler ni pokojnica za vedno zatisnila oči.

Kdor je poznal mater in hčer, Franciško Veljak, in kdor je opazoval ta ljubeča srca še v življenju in jih videl občasu ločitve, ta se je naučil prave družinske ljubezni; bolj redko so hiše in bolj redke so hčere, da bi storile jednako do svojih mater, kakor je storila naša sestra svoji dragi mamici.

Očesa ni ostalo suhega, kdor je videl in slišal jok ločitve hčere od matere že v hiši in tako tudi pri grobu na Kalvarijski pokopališču; pa to ni bilo samo ob pogrebu, to ni bilo navidez, pač pa je bila prava in čista ljubezen hčere do matere.

Da spoznamo pravo otročjo ljubezen, moramo vedeti več kot samo o pogrebu, moramo vedeti življenje in razmere porej živčee družine Veljak. Kolkor je meni znano sta prišla matoj in hči v Ameriko pred

8 leti doma iz Gorenjskega; tu je hči živela tiho in lepo za svojo mamico; s pridnim delom je vzdrževala sebe in mater v najlepšem redu, kakoršnaga se pri obliči pogreša; celo zadnje leto pa je imela bila v postelji, hčer pa na delu in pri materi, žrtvovala je vse; storila za mater vse, več storiti ni mogla.

Se nekaj se moramo spominjati: Par let nazaj smo videli v "Glasilu" "Jednoto sliko zastave dr. Marije Magdalene" Stev. 162. Na sliki je bila z zastavo tudi tovaršica (pri blagoslovljenju) Frances Veljak, to je ona dekle, katera jo to krasno zastavo naredila sama kot ročno delo; ena najlepših in naj pomenljivejših zastav, kar jih imamo v Clevelandu pri društvih. Naj omenim, da je ta zastava narejena vsa z rokami, Marije Magdalene (lase) itd.; torej ta zastava je bila razvita ob krsti matere, koje hčer jo je naredila za dr. M. Magdalene. Bila je to čast in ponos za hčer, pa tudi smrtni udarec zanjo, ker je mater tako prisrčno ljubila.

Pogreb, ki se je vršil 6. oktobra je bil velik; zbralo se je veliko število članic in drugih prijateljev, kateri so spremili pokojnico z korakanjem do cerkve; vsakdo je globoko občutil slovo hčere od matere; vsakdo je bil prepričan, kako težko je bilo pustiti hčeri svojo največjo tolažbo 'mater', in se vrniti na prazen dom. — Pa tako je bilo odločeno po božji volji in usodi! — **G.**

Rocksprings, Wyo.

Dne 2. okt. se je tu v naši naselbini poročil rojak Matevž Leskovec, večletni tajnik dr. sv. Jožefa št. 122 K. S. K. J. z gđ. Luise Luzon. Svatba se je vršila na nevestnem domu pri Mr. in Mrs. Peter Luzon. Novoporočencema želimo mnogo sreče!

Poročevalec.

Pueblo, Colo.

V tukajšnji novi cerkvi sta se poročila tu rojena Ludvig Princ in Katarina Prše. Zenin je bil minulo vojno na Francoskem bojišču, nevesta je bila pa zaposlena v takozvanem Raket Store. Bilo srečno!

V roke mi je pršel list "P.", ko se neki socialist zelo zelo repenči zaradi tukajšnje nove slovenske cerkve in novega tabernakelna. Ne vem, ali je oni dopisnik toliko daroval, da mu je to žal? Ako pa ni, pa naj bo lepo tiho. Pa tudi neka ženska oseba ga zelo zanima. Jaz bi mu svetovala, da naj se rajši oprime kakega drugega dela. Žalostno je res, kako živijo nekateri naši pueblski socialisti. Ako ga vprašaš: kaj je socializem, ti ne bo drugega odgovoril kakor, da ne pošilja svojih otrok v katoliško šolo, ko mu pa sila pride, pa brž po Fathra; pa tudi drugače bi svoje prepričanje prodal za par dolrjev.

Za danes naj te vrste zdostujejo. S pozdravom **Pueblčanka.**

Corozal, Panama.

Cenj. uredništvo:—

Čimdalje sem v tem toplem kraju panamske republike, tem bolj me zanima ta sedmi svetovni čudež; panamski prekop. Opisati ga natančno na tem mestu je skoro nemogoče; zato naj omenim le njegove glavne zanimivosti.

Panamski prekop je od Atlantika do Pacifika dolg 50 in pol milj; njegova širina je različna; po nekod meri do 1000 čevljev, po nekod pa samo 300; globočina pa znaša do 45 čevljev. Za prevoz rabi boljši parnik od 6-8 ur, bolj počasni pa do 12 ur. Skupni stroški gradbe tega prekopa so znašali 375 milijonov dol., Francozji so izkopali 108 milijonov kubnih jardov zemlje, Amerikanci pa 250,000,000, delalo je

pri gradbi povprečno 39,000 oseb.

Ze svoječasno začeti panamski prekop so Združene države kupile od Francije za 40 milijonov dolarjev; za 5 milj na široko oemlje na vsaki strani prekopa skupaj 322 štirj. milj je pa dobila panamska republika od Združenih držav \$10,000,000. V prekopu je vseh skupaj 12 zatvornic. Najbolj zanimivo je, ko pluje parnik čez Culebra prekop navzgor. Ta prekop se namreč dviga za 195 čevljev nad morsko gladino. Ko parnik pripluje v Culebra prekop, se za njim od znotraj zapre velikanska železna zatvornica med tem ko pred njim pridrvi močna voda, da parnik vzdigne do 30 čevljev pri eni zatvornici; to se tako dolgo ponavlja, dokler ne dospe parnik na višino. Potrebno vodo dobivajo iz umetno zgrajenega Gatun jezera, katero zopet napolnjujejo iz bližnjereke Chagress River. To jezero tvori 164 štirj. milj površine kanal skozi isto je pa globoko od 45-85 čevljev.

Ves prekop je lepo cementiran za kar se je vporabilo nad 5 milijonov kub. jardov konkreta. Vse te zatvornice se odpirajo in zapirajo z elektriko; posebni stražnik pritisne samo na gumb in zatvornica naredi naenkrat pot prihajajočemu parniku. Naj še omenim da je prekop po noči lepo razsvetljen, kajti za električno silo je dosti vode na razpolago.

Na iztočni (atlantski) strani tega znamenitega kanala stoji mesto Cristobal Colon (Krištof Kolumb). Na pacifiški je pa glavno mesto panamske republike Panama in ameriške mesteca Balboa. V Balboa so samo državne stavbe; kot poštni urad, carinski urad, Clubhouse, poslopje Y. M. C. A. in Community House; poleg tega je tudi dosti stanovanj (hiš) za državne uslužbence zaposlene pri tem prekopu; vsakdo je imel do sedanje administracije zastoj stanovanje. Ti uslužbeni imajo tudi svojo posebno zadružno prodajalno, kjer se po najnižji ceni prodaja živež in druge potrebščine. Na prijaznem hričku nad mestom se prostira upravno poslopje (Administration Building), kjer se upravlja vse glavne posle glede vzdrževanje prekopa.

Plače belokožcev so še precej dobre in so uslužbeni večinoma vsi pod Civil Service; navadna dela pa opravljajo črnci iz otoka Jamaica (v zapadni Indiji) ki so angleški podaniki

Panamski prekop straži posebni oddelek vojaštva Združenih držav; na vsakem koncu je trdnjavsko topničarstvo in oddelek zrakoplovec; med kanalom so pa pešpolki, zdravniški, inženirski, signalni in quartermaster oddelki.

V ameriškem mestecu Balboa so ob cestah lepo nasajene palmne, lepa šetališča in lična javna cementirana kopališča. Tu je po zimi toplo kot poleti, vendar nastane nekaka suša, ki povzroča da po zimi listje odpada; poleti je pa bolj vlažno in deževno. Tu raste vse nekako bujno; osobito trava, ki je ponekod višja kot človek. V Balboi imajo Kitajci male kmetije; poleg tega se pečajo tudi s jedilnicami, kjer delajo velike dobičke.

V mestu Panama živi več vrst ljudstva; so neki Hindijci (Hindus) z ovitimi glavami; potem so neke vrste črni židi, imenujejo jih arabske jude, ti se pečajo le s trgovino. Domače ljudstvo je bolj bakrene polti; ima napol spanske šege in tudi njih jezik je mešan bolj z indijanskim. Nedaleč od tega mesta živijo takozvani St. Blas Indijanci (Blavezni Indijanci) ki se ne priznavajo panamske republike in ubijejo vsakega, kdor prekorači njih mejo; govori se,

da je v njih deželi dosti zlate rude.

Tudi Amerikanci imajo v Panami svoje velika podjetja; med temi je najbolj znana U. S. Fruit Co. ki kupuje od domačinov oranže, kokove orehe, banane in drugovrstno južno sadje, katero se potem prodaja po vseh Združenih državah.

Zdravstveno stanje tukaj je dokaj izboljšano, odkar so Združ. države dodelale prekop. Ker je tu dosti komarjev, je treba po vsakem dežju mlake in luže s petroljem škropiti, kar povzroči smrt temu nadležnemu mrčesu. Dalje so izkopani posebni odvajalni prekopi za pretakanje stoječe vode, ker drugače bi smrdela in redila na milijone komarjev.

Svojih lastnih železnice ta republika nima, kar jih je sedaj v Panami, so last Združenih držav Amerike, dolžina železnice ob prekopu znaša nekaj nad 46 milj.

Zelo zanimivo je opazovati kako parniki vseh svetovnih narodov križajo ta kanal, vsaka ladja ali parnik mora plačati posebni davek če prevozi ta prekop, menda \$1 od tone. Nedavno je menda prvi vihrala Jugoslovska zastava čez ta prekop, ko je čezenj vozil parobrod "Srbski princ."

Pozdravljam vse čitatelje in naročnike tega lista

Frank Zorčič,
Box 15 Corozal, C. Z.
(Panama.)

OTVORITEV VEČERNE ŠOLE NA VIRGINIJI, MINN.

Dne 24. okt. je bila na Virginiji, Minn., kakor vsako jesen otvorena večerna šola za domačine in inozemce in sicer v dveh oddelkih: šola za obrt (rokodelstvo) ter šola za amer. kanizacijo (državljanstvo) angleščine ter s kratkim podukom na teden: ob ponedeljkih, torkih in sredah zvečer od 7:30 do 9:30 Vpis in puduk je popolnoma brezplačen.

Poduk za amerikanizacijo in angleščino se vrši v naslednjih šolah: Technical School, North Side School, South Side School, Primary School in Franklin School. Zglasite se glede vpisa pri Miss Thekla Johnson v Technical šoli, ali pa v vaši bližnji šoli. V to šolo osobito vabimo inozemce, ki še niso državljani in ki bi se hoteli priučiti deželnega jezika (angleščine) Torej pozor Slovenci in Slovenke in vsi Jugoslovani na Virginiji!

Vpisovanje za obrtno šolo se vrši pri Mr Harvey J. Scharr-u v poslopju Technical višje šole. V tej šoli se brezplačno podučuje o kuhanju, šivanju, domači dekoraciji, načrtih za gradbo hiš, strojepisje, tesnopisje, knjigovodstvo, trgovsko računstvo, trgovska korespondenca, tiskarstvo, rezbarstvo, risanje, zidarstvo, mizarstvo, gradba strojev, poprava avtomobile, elektrika, fotografija in industrijska kemija.

Šolsko ravnateljstvo.

MESTNE VOLITVE V FOREST CITY, PA.

Dne 8. novembra se bodo v Forest City, Pa. vršile mestne volitve. Slovenski kandidatje republikanske stranke so za ta dan sledeči: **Rojak Matija Komin** za občinskega odbornika (Councilman), ki je to mesto že zadnja štiri leta zastopal.

Rojak **John Osolin**, za pomožnega asesorja (Assistant Assesor), ki je to službo že dva termina vodil.

Rojak **John A. Deoman**, za mirovnega sodnika (Justice of Peace), že večletni vestni mirovni sodnik tega mesta.

Slovenski volilci! Oddajte na dan volitve glasove za te kandidatje!

Slovenski republikanec. (Advertisement.)

Kotiček za javne razprave.

Utica, Ill.

Na zadnja vprašanja odgovarjam sledeče: 1.) Najbolj zaslužen, ugleden in veljaven danes živeči ameriški Slovenec je po moji sodbi Rt. Rev. Josip F. Buh.

2.) Če bi imel jaz milijon dol. bi se delal na videz bolj revnega; pa skrival bi pa na vso moč pomagal ubožnim ljudem, posebno otroškim zavetiščem in sličnim dobrodelnim zavodom tu in v starem kraju, podpiral bi tudi katoliške šole in misijone.

3.) Ako bi bil jaz le en dan predsednik Zdr. držav, bi mogel malo, ali morebiti nič koristnega ukreniti. Če bi pa dalj časa predsedoval, bi pa v slabih časih, kakor so žalibog sedaj, na vso moč brezposelnim pomagal s tem, da bi se odprlo in začelo razno delo po 8 ur dnevno, pri težkem delu pa samo 6 ur. Posebno bi se na vso moč prizadeval, da bi se v Illinoisu kanal od Lockporta proti Utiei in La Salle, Ill., nadaljeval; saj se že več kot 30 let s praznimi obljubami nadaljuje. **J. C.**

Ako bi jaz imela milijon dolarjev, bi dala zgraditi lepo katoliško šolo zraven cerkve v naši naselbini.

Marija šinkovic,
članica dr. št. 32
Cumberland, Wash.

S tem zaključujemo prvo razpravo. Na prva tri gornja vprašanja nam je vposlal najboljši odgovore sobrat **Lovre Umek**, 1426 Mc Alister Ave. Waukegan, Ill., član Mladinskega oddelka.

Njegovi trije najboljši odgovori so bili priobčeni v zadnji izdaji "Glasila" in sicer:

I.) Med danes živečimi ameriški Slovenci je najbolj zaslužen, ugleden in veljaven Rt. Rev. Monsignor Josip F. Buh

II.) Ako bi imel jaz en milijon dolarjev, bi dal sezidati veliko sirotišnico, ali zavetišče za ameriške Slovence.

III.) Ako bi bil jaz samo en dan predsednik Združenih držav, bi izdal strog ukaz, da se mora prvotna ustava države glede osebne svobode natančno spoljnevati.

Obljubljeno nagrado, krasno vezano Trunkovo knjigo "Amerika in Amerikanci," vredno \$5.00 smo danes sob. L. Umeku in po pošti poslali. Zavedno in tako razsodnemu mlademu ameriškemu Slovencu naše iskrene čestitke!

Nova vprašanja.

1.) Kaj je najbolj povzročilo ustanovitev in napredek naših slovenskih naselbin širom Amerike?

2.) Ali je združitev vseh podpor. slovenskih Jednot v Ameriki umestna in mogoča?

3. Katera slovenska naselbina v Ameriki je najstarejša? Rok za pošiljanje odgovorov, ozir. teh razprav je določen na 4 tedne, do 23. novembra t. l. Delajte kratke, stvarne in jedrnatte odgovore. Za najboljše razpravo smo določili neko lepo povestno knjigo.

Uredništvo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Naročnik, Joliet, Ill.—Ni vse zlato, kar se sveti! V Ameriki imamo med Slovenci še bolj zlahčno rudo in dragocene biseri, ki so med ljudstvom bolj čislani. —

Neki drugi zaslužni mož je že delal med ameriški Slovenci še predno je Vaša zlata zvezda luč sveta zagledala. Bode torej bolj odkritosrčni, ne pa za 100. procentov enostranski!

Vseh mrtvih dan.

Turobno se glase zvonovi, značci vernih mrtvih dan. V resnobno misel med grobovi premnog zataplja se kristjen.

V resnobni misli poleg groba topim se danes tudi jaz; sreča se polaste občutki, ki tuj mi zanje je izraz.

A kaj bi tu iskal izraza? kar čutim jaz, to čuti vsak, ki danes resnega obraza tu sem obrne svoj korak.

A v duhu zremo belo ženo, ki v grob povede nas enkrat; da z mrtvimi smo kakor eno, kot sestra sestri, bratu brat.

Nemila smrt, ki položila, tu znanca naše je v zemljo, nas kmalu tudi priklopila pokojnikom trohnečim bo.

Čemu li človek se šopiri s častjo, bogastvom, cvetom let??

Nečimerni so sreče viri, ki nudi jih minljivi svet.

Kako li svet imel bi v čisli, da svoje dal bi mu srce; če mi pogosto take misli duha bistrijo in vedre!

Ta resna misel naj spodbada v življenja borbah nas povsod, da zdaj skušnjav strupena vada ne zvabi nas na krivo pot!

Naj glas zvonov iz stolpa line odmeva nam čez hrib in plan. naj vzbuja v srcih nam spomine na resni vernih mrtvih dan!

Br. Gervazij.

Pojdimo na pokopališče.

Vseh svetnikov večer. Narava je ogrnjena v žalostno, jesensko krilo, le na pokopališču cveto cvetlice, kakor bi ondi klila pomlad. Na grobove prihajajo številne množice v slovesnem sprevedu, opravljene v žalno opravilo.

Sredi pokopališča stoji križ, drevo življenja. Pred njim poveša cvetje vele glavice in drobne lučke raz grobov pošiljajo mu skromne žarke. Raz križa pa veje tolažen dih: "Blagor mrtvim, ki počivajo v Gospodu!" Križani Rešenik je vstal iz groba, tudi mi bomo vstali kakor on, — če bomo živeli, kakor on.... Odišli domov v Gospodu umrli niso mrtvi, ampak spijo. Pokopališče ni brezupen kraj, je le postaja, počivališče, kjer se odpočijemo za večnost. Grobovi niso grobovi človeške sreče, ampak so mesta kratkega odmora. Zato jih venčamo s cvetjem in prizigamo lučice na njih površju, proseči večne luči onim, ki snivajo v Gospodu. Kak skrivnosten večerni prizor! Tih mrak ogrinja naravo, pokopališče je kakor jezero, kadar se leskeče v solnčnih žarkih. Zdi se, kakor bi bilo košček večernega neba, ki nasuto z nebrojnimi zvezdami pričakuje veličastnega vzhoda.

Vse to se vrši na večer praznika Vseh svetnikov. Kjer so svetniki, naši zmagujoči predhodniki, tjakaj pridejo naši v Bogu počivajoči sobratje, tja upamo priti i mi po zasluženu našega Odrešenika. O, pevajmo ta dan slavospeve zmagoslavni Cerкви, na večer pa pojdemo na pokopališče, kjer naši dragi počivajo v senci križa.

Pokopališče je slika življenja, slika zemeljske ničnosti. Vsa zemeljska lepota in čast, vsa nečimernost in ohola prevzetnost je tu pokrita z zemeljsko rušo. To ne buči vihar strasti in sovraštva; scvražnik počiva poleg sovražnika, n eda bi mu mogel škodovati, prijatelj poleg prijatelja, ne da bi mu mogel spregovoriti prijazno besedo.

Hodimo na pokopališče, v to šolo življenja! Tam stoji ob grobu križ, vanj je vdobljena podoba Brezmadežne. Kdo počiva tukaj? Mladenič, mladenka. V najlepši mladosti dosti zahrepenela po nebeski Materi, katero sta pohitela gledat v pravo domovino. Poklekimo na njih grobove ter jim v goreči molitvi pošljimo prijateljski pozdrav.

O, če bi bilo mogoče, bi nam vzkliknili iz groba: Zmagujte svet, zmagujte sami sebi, oklenite se Marije, ona vas more osrečiti!

Hodimo torej na pokopališče! Moderni svet se oddalja od njega in se ga boji, nam pa so grobovi gredice, v katere so vsejana semena, ki bodo ob glasu trobente vzkliknili v rajske evetove — ali pa tudi v plevel, ki bo ob žetvi odbran in vržen v ogenj....

Vseh mrtvih večer.... Ob križu leskečejo tri lučice: Življenje, smrt večnost.... Vse bo minilo, večerno solnce življenja zaide za goro; trudni bomo legli k počitku ter zaprli močne oči. Kmalu se bo tudi nad našim grobom dvigal križ in bodo gorele lučice. In kje bodo takrat naše dnše?.... Za gotovo ne moremo vedeti. A navadno je: Kakršno življenje, taka večnost. Kar bomo sejali, to bomo želi. Vse bo kmalu minilo, — samo čednosti in dobra dela bodo ostala. Imejmo zemljo pod nogami, v sreu Boga, v mislih večnost! To je nauk, ki nam ga daje pokopališče, — šola življenja.

Praznik Vseh svetnikov in svetnic.

Svetnikov in svetnic božjih modrost.

Za "Glasilo K. S. K. Jednote" napisal Ksaver Meško.

Kakšna je bila vendar tista velika modrost svetnikov in svetnic božjih, s katero so si pridobili in priborili najvišje in najdragocenejše, kar so pridobili in priboriti mogli, namreč blaženstvo nebesko? Bila je najpriprostejša in vendar najvišja modrost: sledili so Kristusu Gospodu. Sledili so mu pa zlasti v dvojem: v ljubezni in v trpljenju. Saj iz vsega življenja in iz vsega delovanja Gospodovega izžarja in odseva zlasti to dvoje: ljubezen in trpljenje. Kaj ga je prisililo, da je prišel ubog in nizek na ta naš grešni svet? Ljubezen do človeških otrok, sedečih v "smrtni senci", v grehu in v prekletstvu božjem. Kaj ga je nagnilo, da je živel trideset let v nizkosti in skritosti, kot sin tesarja, ki mu je tudi sam ponagal pri njegovem delu? Ljubezen do nas ljudi, da nam da zglede ponižnosti, da delo posveti in nam po delu, voljno in z dobrim namenom opravljem, pomaga do našega namera in cilja. In tri leta, ko je učil in čudeže delal, kaj so bila če ne ena sama dolga vrsta ljubezni in dobrot: "Hodil je po deželi "dobrote deleč". Iz evetv ljubezni pa se mu je naposled zvil bodeč venec najbridkejšega trpljenja, takega trpljenja, da se Sin božji ni zdel "več človek, ampak črv v prahu, ki nima več ne podobe ne lepote," kakor ga je gledal v svojih veličastnih prikaznih že prerok Izaija. Saj resnično "tina večje ljubezni nihče kot tisti, ki svoje življenje, da za svoje prijatelje." Kristus Gospod ga je dal celo za svoje sovražnike!

Po stopnjicah Gospodovih, po poti ljubezni in trpljenja so hodili tudi učenci in učenke Gospodove, svetniki in svetnice božje. Zato so naposled resarečno dospeli tja, kjer zdaj kraljuje in jih osrečuje Kralj

ljubezni in trpljenja, Kristus Gospod, ki mu naj bo slava in čast, hvala in zahvala in vekov veke.

1. Vsi svetniki in svetnice božje brez izjeme so kar najtanečnejše spolnovali obe prvi in največji zapovedi: "Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vseh svojih misli, iz vseh svojih moči. To je prva in najvišja zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe." Nekateri svetniki so že od svoje najnežnejše mladosti kar goreli od ljubezni do Boga in do bližnjega. Zlasti taki, ki so imeli blage, bogaboječe matere. Ti so ljubezen do Boga takorekoč z maternim mlekom sesali vase. Prve besede matere so jih učile Boga spoznavati, Boga ljubiti, Boga moliti in častiti. Tako srečni so bili n. pr. sv. Alojzij, sv. Stanislav Kostka, sv. Ludovik, kralj francoski, sv. Marija Magdalena Parziška, sv. Elizabeta, grofica turinška in mnogo, mnogo drugih svetnikov in svetnic božjih. V drugih je vzplamtela ljubezen do Boga šele v poznejših letih, bodisi da jo je nekaj let le nekoliko dušila ljubezen do posvetnega veselja kakor sv. Frančišku Asiškemu, ali da je posvetno življenje za nekaj let povsem ugasilo ljubezen do Boga kakor sv. Kamilu Leliju, ki se je izpreobrnil v 25. letu svojega lahkomišelnega življenja, ali sv. Avguština, ki je vzbudil Boga z vsem žarom velike svoje duše šele po 33. letu svojega grešnega življenja. Bodisi pa od mladosti ali izza poznejših let, eno je gotovo: kjerkoli je kak svetnik, nobeden se ni izveličal brez velike, goreče ljubezni do Boga.

Kakor pa so ljubili Boga, tako so svetniki in svetnice božje ljubili bližnjega, ker so v vsakem bližnjem videli otroka božjega, brata in sestro Kristusovo. Kaj je bilo, kar je sv. Pavla gnalo križem sveta oznanjevat evangelij Kristusov? Ljubezen do Boga in do neumrjochih duš. Kaj je gnalo sv. Frančiška Ksaverija iz domovine, kjer bi lahko po svojem stanu in svoji učenosti dosegel visoke časti in živel najprijetnejše življenje, čež morje tja na daljne indijske planjave? Ali ne ljubezen do Boga in do bližnjega? Kaj je bilo, da je šel sv. Pavlin, škof v Noli, sam v sužnost, da je rešil s tem vjetega sina uboge vdove, ker ga sicer ob svojem siromaštvu ni mogel odkupiti? Ljubezen mu je dala to moč. Iz ljubezni do duš vjetnikov, ki so bili v nevarnosti, da zatajijo svojo vero, se je dal v suženjske verige vkovati sv. Rajmund Nerojeni ("nerojeni", ker so ga izrezali iz telese že mrtve matere.) Kaj je podžigalo sv. Kamila Lelija, sv. Janeza od Boga in druge, da so iskali bolnike po mestnih ulicah in jih, tudi na nalezljivi kugi bolne, lastnoročno nosili v svoje bolnišnice? Kaj je dajalo moč sv. Frančišku Asiškemu, da je poljubljil gobavec in jim stregel kakor mati svojemu otroku? Kaj sv. Karolu Bornejskemu, sv. Alojziju, da sta stregla za kugo obolemih, pri čemer je angelski mladenič Alojzij sam nalezel bolezen? Ali ne plamteča ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega, ker brez zadnje, brez ljubezni do bližnjega, prva, ljubezen do Boga, nikdar mogoča ni.

Torej po poti ljubezni, goreče, nesebične, na se pozabljačee ljubezni so šli svetniki in svetnice božje v višave nebeske.

2. In po poti trpljenja so šli. Vsi svetniki, vse svetnice božje, bodisi da so sedeli na pa-peškem, cesarskem in kraljevskem prestolu ali pa so si težko služili vsakdanji kruh, morđa, si ga beračili, so šli Bogu naproti po poti trpljenja. Vsi tam od prvih mučencev sem do

naših dni. Trpeli so morda telesno: mučenci in mučenice od prvih časov do danes. Kako nas pretrese junaško trpljenje nežnih devic izza prvih stoletij; trinajstletne sv. Neže, sv. Cecilije, sv. Katarine, sv. Lucije, sv. Agate. Ali junaštvo in mučeniška smrt dvanajstletnega rimskega fantiča Tarzicija. V katakombah je dobil od mašnika sv. hostijo, naj jo ponese bolniku za popotnico v večnost. Na ulici ga ustavijo rimski fantiči in hočejo videti, kaj nese. Tarzacij ne pove, ne pokaže. Pa začno lučati vanj kamenje, in mali Tarzicij se da rajši kamenjati, nego bi izročil sv. hostijo, predragoceno Telo svojega Boga in Zveličarja. Koliko so trpele sv. device in nečistih pogledih, ko so jih slačili pred razuzdanimi paganskimi možmi in mladeniči. Koliko so trpele mnoge sv. žene ob svojih nevernih možih. Koliko so vdvode! — Mnogi so trpeli dolgotrajne bolezni: sv. Rok, sv. Kamilij Lelij, ki je imel odprte noge, sv. Alfonz, ki je hudo trpel za protinom, sv. Klara, sv. Terezija, sv. Roza Ljvanska. — Tretji so trpeli zaničevanje, zasramovanje. Ko sta sv. Frančišek Asiški, sv. Janez od Boga, ustanovnik usmiljenih bratov, dala slovo mladostni lahkomišelnosti in sta se vnela v ljubezni do Boga, ju je kratkovidni svet zasmehoval in zmerjal: "Norec! Norec!" — Mnogim so grenili življenje prestopniki, n. pr. sv. Janeza od Križa, blaženi dekli Armeli (1671). Drugim je na vse mogoče načine nasprotoval pri njih delih za Boga zaslepljeni svet n. pr. sv. Tereziji pri ustanovitvi samostanov, bl. Tulijani iz Luetiha (-1258), po katere prizadevanju je bil upostavljen praznik sv. Rešnjega Telesa. S silo so vdrli njeni sovražniki v samostan, vse so razbili, Julijana se je rešila le z begom, da je niso ubili. Ko se je vrnila v samostan, se je iznova začelo preganjanje, da je morala Luetih zapustiti. A pri vsem tem je po zgledu sv. Pavla izjavljala, da bi rada dvakrat pretrpela smrt, če bi s tem le svojim sovražnikom spoznanje in zveličanje pridobila.

Tako je bila pot svetnikov v nebesa res kraljeva pot sv. križa, s krvjo in s solzami oškropljena, a s cvetkami srčnega miru in dušne radosti okrašena pot trpljenja.

3. In danes? In pri nas? Ali med nami ni več svetnikov in svetnic. O da, so so! Mnogo jih je. Več jih je, nego mi sami mislimo. Nešteto jih je, ki hodijo tudi v naših časih dasi dostikrat skrito in svetu neznan, po isti poti ljubezni in trpljenja za Kristusom Gospodu, kakor so hodili svetniki vseh časov in vekov. In tudi to je eno znamenj, da v naši cerkvi še živi in deluje Duh božji, da je naša cerkev še ista, kakor je bila v nekdanjih stoletjih. Koliko je tudi v našem sebičnem, materializmu udanem, v uživanje pogreznemu času duš, ki gore v plamteči ljubezni do Boga in do bližnjega. Treba pogledati le v razne samostane, v bolnišnice, v misijone; pogledati v kako priprosto sobico, kjer pozno v noč šiva ob brleči lučki bogoljubna duša za siromake, vdove, sirote, za bolnike za ubože cerkve. Koliko duš si pritrjava spanje in prekleči v goreči ljubezni pozne nočne ure, vso noč pred prestolom ljubezni, pred Tabernakljem. Koliko junaških duš razdeli vse, zapusti drage in vse bogastvo in vse veselje sveta in gre radostno v tuje kraje, iskat in reševati duš iz ljubezni do Boga in do biserov v blatu, do neumirjochih duš, ki jim luč sv. vere še ni zasvetila, ni jim še pokazala poti v višave. In koliko je trpljenja med nami, Bogu darovanega z dobrim name-

nom, Bogu posvečenega z veliko vdanostjo in ljubeznijo. Koliko deklet nedolžno obrekovanih — a trpe iz ljubezni do Kristusa, po nedolžnem mučenega in na smrt obsojenega. Koliko je fantov, trpečih duševne in telesne muke. Koliko žen, mučenic ob svojih surovih možih. Koliko mož, trpečih za

svoje družine. Koliko starcev in stark, potisnutih na stara leta v kot, zaničevanih in zasramovanih.... A vsi ti stopajo po poti proti nebesom, če trpe vdano, voljno, iz ljubezni do Boga. Vsem tem veljajo besede božjega Zveličarja: Blagor vam, radujte se in poskakujte od veselja, zakaj vaše plačilo bo obilno v nebesih." Amen.

Zgodovinski podatki Združenih držav.

(Dalje.)

Preklec Townshendovih postav. Uničenje čaja v Bostonu.

Nekaj mesecev po že omenjenem bostonskem klanju, so v angleškem parlamentu prekleali vse Townshendove postavke; ostati bi imel edinole še davek na čaj. Ta davek je bil tako nizek, da bi tekom leta ne znašal \$1500 skupaj. S preklecom označenih postav je hotela Anglija doseči bolj prijateljsko razmerje s številnimi kolonisti v Ameriki. Kolonisti pa tudi tako malenkostnega edinega davka na čaj niso hoteli priznati, ampak so napovedali splošen bojkot čaju. Številne angleške ladje, ki so dovažale velikanske množine čaja v Charleston, Filadelfijo, Boston in New York so se morale s čajem nazaj vračati, ker jih kolonisti niso pustili do obrežja.

V Annapolisu in Rhode Islandu je ljudstvo vse zaloge angleškega čaja požgalo in uničilo. Najbolj kritičen trenutek je bil dne 16. dec. 1773 zvečer v Bostonu. Tam je stalo v pristanišču več angleških ladij, naloženih s čajem katere niso smele do obrežja; angleški general pa tudi ni pustil, da bi se čaj nazaj poslalo. Omenjeni večer se je v Indijance preobleklo več pogumnih kolonistov, ki so se vtihotapili na one angleške ladje. Razjarjeni kolonisti so s silo odprli 340 zabojev čaja in ga zmetali v morje. To je bilo direktno žaljenje kralja in angleškega parlamenta, kar je povzročalo, da je Anglija sklenila maščevanje nad upornimi kolonisti v Massachusetts.

Nove postave angleškega parlamenta.

Iz maščevanja do upornih stanovnikov mesta Boston, je angleški parlament kmalo zatem izdal pet postav, katere so kolonisti vsled hude strogosti tudi nazivali "Petero nestrpnih postav."

Prva izmed teh (postav za pristanišče Boston) je določala, da se ima to pristanišče takoj zapreti, dokler ljudstvo ne bo plačalo odškodnine za uničeni čaj. Carinski urad je bil premeščen iz Bostona v Marblehead, glavni sedež kolonije Mass. je pa postalo mesto Salem.

Druga točka novih postav je določala, da se mora vsakega državnega sodnika, angleškega vojaka, ali državnega uradnika, ki izvrši kak umor poslati na Angleško v svrhu obravnave in obsodbe.

Tretji del te postav je premenil charter kolonije Mass., da Anglija imenuje posebnega vojaškega guvernerja. Vsak javen shod brez dovoljenja tega guvernerja je bil prepovedan izvzemši zborovanj povodov glavnih volitev. Prvim vojaškim guvernerjem je bil ime-

novan tedanji poveljnik angleške posadke v Ameriki, general Thomas Gage, katerega pa domače ljudstvo ni za guvernerja priznavalo.

Četrta točka je vsebovala predpis glede oskrbovanja angleških vojakov. Kolonisti so bili postavno primorani nezajeljene vojske prenočevati na svojih domih, dajati jim tudi pijačo, milo in sveče.

Peta postava se je ozirala na proglasitev province Quebec, kjer so tamošnji katoličani lahko neovirano izvrševali svoje bogoslužje.

Kolonisti pokrajini Virginia, Connecticut in Mass. niso bili z ustanovitvijo te nove province nič kaj zadovoljni, kajti kvebeška provinca je segala do reke Ohio; kolonisti Va., Conn. in Mass. so pa imeli glasom prvotnih charterjev zajamčeno lastninsko pravico do vsega ozemlja od Atlantika do Pacifika.

Prvi kontinentalni kongres.

V teh razburjenih časih so pokrajini Massachusetts takoj na pomoč priskočile tudi druge pokrajine. Na čelu ponovne protestnega gibanja je stopil izboren domoljub in sloveč guvernir Patrick Henry iz Virginije. Po njegovi zaslugi je ta pokrajina (Va.) sprejela resolucijo, da naj se na dan uvedbe onih "neznosnih" postav po vseh kolonijah ljudstvo posti in prebije dan v poniževanju ter molitvi. Patrick Henry se je pri tej priliki izjavil: "Vse naše upanje je izgubljeno! Mi se moramo boriti. Jaz opetovano naglašam: Borimo se!"

(Dalje sledi.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Potrtega srca naznanjava, da je dne 10. oktobra t. l. v Jolietu, Ill. po kratki bolezni umrl najin ljubljani brat

Jernej Ilijaš,

star 46 let, doma iz vasi Zalovice št. 25, fara Smarjeta pri Novem mestu. V Ameriki je živel 22 let. V starem kraju zapuščala tri sestre, v Jolietu pa ženo in enega sina.

Zahvaljujeva se vsem nepoznanim rojakom ter rojakinjam v Jolietu ki so ga prišli kropit in ga spremili k večnemu počitku. Osobito lepa hvala cenjdrštvom za darovane vence in lepo prirejen pogreb. Priporočava ga v molitev in blag spomin. Naj mu bo lahka ameriška gruda!

Zaluojača brata:
Frank Ilijaš,
Josip Ilijaš.
357 Hill St. Chicago, Ill.
Chicago, Ill. dne 16. okt. 1921.

SLOVENSKA NOTARSKA PISARNA

Anton Zbašnik

Corner 48th and Butler Sts. Pittsburgh, Pa.

Telefon: Fisk 2085

Sprejema v izvršilo vse notarske pose. Izdeluje POBLASTILA, KUPNE POGODBE, IZBRISNE POBOTNICE, OBVEZNIČE, OPOROKE in razne druge notarske dokumente. Izdeluje PROSNJE ZA DOBAVO SVOJCEV IZ STAREGA KRAJA, preiskuje stanje zemljišč tukaj in v starem kraju in sprejema tudi razne druge preiska ve. Večletna iskušnja jamči vsakemu dobro delo. Pišite ali pridite osebno. Cene nizke in postržba točna.

KLASIK K. S. K. JEDNOTE

Izjaja vsako sredo.

Lastnina Kraljevo-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah Amerike.

Uredništvo in upravljalstvo:

1004 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

Telefon 1048.

Marčnina:

En član, na leto	\$1.20
En nečlane	\$2.00
En inozemstvo	\$3.00

OFFICIAL ORGAN

of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA
Maintained by and in the interest of the order.

Issued every Wednesday.

OFFICE:

1004 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

Phone: 1048.

Subscription price:

For Members, per year	\$1.20
For Nonmembers	\$2.00
For Foreign Countries	\$3.00

Rusi naveličani komunizma.

Sirom sveta, osobito v Rusiji tako hvalisanemu komunizmu bje zadnja ura; preživel je samo par let, in končno v svojem lastnem blatu poginil. Kakor se poročila iz Rige in Moskve, je dne 21. okt. t. l. tiranski vladar nesrečne Rusije, Nikolaj Lenin komunizmu zadal zadnji sunek s tem, da ga je sam strogo obsodil in na klin obesil.

Označeni dan je ministrski predsednik sovjetske Rusije (Nikolaj Lenin) pred kongresom političnih delavcev v Moskvi sledeče govoril:

"Pri sestavi ekonomskih načrtov se moramo ozirati na dejstvo, da smo zadnje čase doživeli velik poraz, vsled česar smo se morali umakniti. Predno bomo pa do cela poraženi, poskusimo z novimi koraki, ki naj bi bili varni in utrjeni.

Ko je civilna vojna izbruhnila, se je naša republika nahajala v brezupnem položaju, vsled česar smo bili prisiljeni vso produkcijo in distribucijo izročiti komunizmu. Po jako kratki lastni preskušnji smo se pa sami prepričali, da nismo dosegli niti najmanjšega uspeha s komunizmom, ker ni bil ustanovljen na pravi podlagi.

Vsakdo lahko izprevidi, kako ostro smer sta sovjetizem in komunizem s tem podvzela, ker sta hotela uvesti novo ekonomsko načelo; to načelo vsebuje več starega režima kot naša bivša smer vladnega sistema. Naša ekonomska vprašanja prvo polovico leta 1918 za časa Brest-Litovskih mirovnih pogajanj naj bi nam bila v svarilo. Treba je namreč pred vsem vpoštovati tudi mnenje kmetov, mi smo pa mislili samo na državni kapitalizem in socialistično konstrukcijo.

Nam ne kaže torej drugega, kakor, da zopet uvedemo kapitalizem; pri tem se pa vprašajmo na katero stran se bodo naši kmetje obrnili: ali h kapitalu, ali h komunizmu? Če se kapitalisti sami pred nami kmalo organizirajo, bodo nas, komuniste k vragu poslali! Bodoči kapitalizem naj bi torej služil celokupni državi, ne pa posameznikom. Nas sedaj obdaja jo močnejše sile kot smo pa mi; da bomo zmagali, moramo vporabiti svojo zadnjo silo za prepričanje kmetov ter delavstva o veliki potrebi naših načel v njih lastno korist.

Sedanji, oziroma ponovni povratak h kapitalizmu ne bo slonel na privatnem lastništvu, ampak samo v svrhu osebnih komunističnih interesov. Da bomo naše ekonomsko življenje preroorganizirali, moramo zainteresirati vsakega specialista, to, kar smo doslej žal opuščali. Naredimo sedaj drugi preobrat. Če se nam še ta izjalovi, bo šel vsakdo izmed nas k vragu in bo morda celo obešen, kar bi povsem tudi zaslužili.

Jaz Vam torej svetujem: "Oprimite se zopet trgovine. Delajte s kapitalizmom, od svoji strani, pa naj si bo kapitalist Rus, ali inozemec. Stojte mu na strani; naj zopet obogati; pri tem se pa učite od njega, še le na ta način!! bomo imeli pravo komunistično republiko. To bo sicer huda in težavna pot; pa mi vsi ji moramo slediti, ker edino ta pot nas vodi iz zagate.

Letošnjo spomlad smo na ekonomski fronti s komunizmom tak poraz dosegli, kakršnega sploh ni bilo pričakovati. Sedaj smo o tem prepričani, ker naše dosedanje ekonomsko načelo ni imelo trdne podlage; manjkalo nam je produktivnih sil, kar smo žal v svojem programu za ustavno načelo smatrali.

Ker smo po vaseh revkiziciji izvrševali, in ker smo konstrukcijskim problemom obračali preveč komunizma, so po mestih opešale produktivne moči; to je nam tudi povzročilo ekonomsko ter politično krizo. Poraz že priznavamo, poleg tega je v mnogih krajih še danes dosti nepotrebnih nemirov.

Časi o snovanju velikih političnih nazorov ter ciljev so za nas minuli; mi se moramo oprijeti tudi prakse in ne samo teorije. Hitimo na kulturno delo ter prebavimo vse naše politične preskušnje, da bomo svoj državni voz do rešitve pripeljali."

Iz gornjih vrstic lahko posnemamo kako sodbo ima dandanes o komunizmu sam Nikolaj Lenin; duša in glava ruske sovjetske republike. Med številnimi drugimi državami je Rusija prva pokazala, da brez prave produktivne sile ne more živeti. O sličnem slučaju smo kmalo po vojni tudi čitali, kako so italijanski komunisti s silo zavzeli vse večje tovarne v Milanu, Genovi in drugih mestih, to je pa samo nekaj tednov trajalo, ker komunisti niso razumeli svojih poslov; manjkalo jim je kapitala pa surovin (materijala); če pa tega ni, je pa tudi vsaka distribucija izdelkov nemogoča.

Današnji sistem kapitalizma je sicer gnil, osobito pri nas v Ameriki. Istega bi se dalo izboljšati s primernimi državnimi postavami. Kapital je le v oni deželi blagor za celokupnost, kjer gre skupaj z delom; delo brez kapitala je mrtvo, tako je mrtvo tudi kapital brez dela.

SELF MADE MAN.

Po "The New World."

Iz zadnjih statističnih podatkov glede naobrazbe in šolanja v Združenih državah sil bogastvo, ampak ugled, lahko stavimo lepo sliko, da bo

mo rekli: "Obiskuj učilišče, ali pa se ti bo slabo godilo!" Ta pregled se ne opira na osebe, ki so si z višjim šolanjem pridobili sil bogastvo, ampak ugled, izmed 33 milijonov oseb, ki

so dovršile samo elementarno šole, jih je samo 800 dospelo do kakega odličnega mesta, med tem ko najdemo že med 2 milijonoma graduantov višjih šol 1245 uglednih oseb. Do največ odličnih mest so pa dospeli graduantje učilišč in univerz: 5768 od enega samega milijona graduantov.

Ker skoraj polovica otrok širrom držav zapusti šole, ko so komaj 14 let stari, zaradi tega jih dospe kasneje v življenju tako malo število do kakega bolj uglednega mesta in sicer da po naključju kdo postane takozvani "Self made man". Baš tedaj, ko dosežejo 14 let, jim nastopa za učenje najlepša doba, katere pa ne morejo in nočejo izrabiti vsled važnih vzrokov. Prenizka naobrazba povzroča, da se morajo do smrti boriti za svoj vsakdanji kosček kruha.

Pri 16. letu starosti, zapusti šole več kot 70 odstotkov ameriške mladine. Tem so razni poklici in viri zaslužka že malo bolj odprti; vendar jim pa še zadosti primanjkuje do popolne izobrazbe.

Ker izda vlada Združenih držav na leto v šolske svrhe ogromne svote denarja, se na ta način tudi dosti denarja vporabi brez zaželjnega uspeha. Glavni načrt starišev in naroda je dandanes pri Amerikancih, da pohaja mladina samo do 16. leta v šole; ta načrt bi se moralo bistveno premeniti in dobo šolanja podaljšati.

Pri šolanju mladine je pa tudi versko vprašanje ali morala velikega pomena. Ako se torej Cerkev ne bo dala zadostne prilike pri izobrazbi mladine, bo pri tem tudi dežela trpelela, kajti vodstvo države bo v tem slučaju pomanjkljivo vsled nedostatka razumnosti.

DELOVANJE AMER. RDEČEGA KRIŽA V JUGOSLAVIJI.

Delovanje Ameriškega Rdečega Križa v Jugoslaviji je bilo v fiskalnem letu, ki je končalo dne 30. junija 1921., v glavnem posvečeno ustanovam za zdravje mladine.

V Črnigori se je vzdrževalo štirideset kuhinj za prehrano dece in štiri otroška zdravstvena središča. Kuhinje so postregle preko treh milijonov obedov, dočim so zdravstvena središča vršila splošno zdravstveno nadziranje nad preko 20,000 otrok.

Pripomožna akcija v Srbiji je oskrbovala 90,000 vojnih sirot, za katere ni bilo še poskrbljeno. To delovanje je bilo otežkočeno radi pomanjkanja stanovanj, upuščenosti, tuberkuloze in nizkega standarda življenja, ki je posledica vojne. Vendarle se je veliko napredovalo, tako da je tekom meseca junija 11,000 otrok dobivalo zdravniško oskrbo potom devetih zdravniških središč, porazmeščenih po vsej deželi.

V tem delu Jugoslavije, zlasti v Črnigori, je bila situacija več ali manj komplicirana radi prisotnosti ruskih beguncev. Problem ruskih beguncev je vohče zahteval mnogo žrtve od obojha Ameriškega Rdečega Križa v vseh državah, ki so bolj sosedne Rusiji.

Tekom celega leta se je vršila prehrana 20,000 zapuščenih sirot v zvezi z jugoslovansko vlado. Število prehranjevalnih postaj se je povečalo od tedna do tedna, dokler ni meseca marca doseglo 40 takih postaj in je število ponujenih obedov naraslo na 400,000 na mesec.

Vzporedno s prehrano te velike množine se je vršilo tudi porazdeljevanje oblačil. Tekom meseca marca je Rdeči Križ preskrbel to revno dečo z 10,000 kmadi oblačil. Ta kombinacija prehrane in oblačilja je povzročila, da se je šolski oiskil povečal za 100 odst.

V Srbiji je tekom minulega

leta Ameriški Rdeči Križ izvršil prenos svojega delovanja na lokalne činitele in ustanove. Vse zaloge so bile razdeljene med bolnišnice in druge pripomožne ustanove. J eden sam izmed teh darov blaga je bil cenjen na 2,250,000 frankov, ki je bil razdeljen med 34 bolnišnice, sirotišnica in druge srbske pripomožne ustanove. Ob tej razdelitvi se je posvetila posebna pažnja na one kraje, kjer je potreba največja. V Bosni se je pomoglo 4000 družinam in v Hercegovini 4500 družinam.

Postaja Ameriškega Rdečega Križa v Dalmaciji je preskrbelo 1000 dobrovoljcev srbske vojske, ki so bili ameriški državljani ali stanovci, z ameriškim oblačilom, ko so čakali na prevoz v Ameriko.

V Srbiji je jugoslovanska vlada nosila dve tretini stroškov zdravniških središč. Ameriški Rdeči Križ je za to svrhu prispelo l. 1921 \$300,000. Razun tega je bilo za delovanje naraščaja Ameriškega Rdečega Križa v Srbiji izdano dodatnih \$10,000.

V Črnigori je Junior Red Cross (naraščaj R.K.) dovršil predpripravna dela v svrhu povečanja dela, ki ga je dotlej vršil v svrhu, da dobijo otroci najboljšo izobrazbo. Ze sedaj nudita dve šoli popoln naučni program za izobrazbo 300 otrok, in sedaj se prične z gradnjo moderne srednje šole v Podgorici, ki bo sprejemala do 2000 učencev. Junion Red Cross je pri spel \$20,000. za to delo, dočim so domačini prispeli ravno toliko, tako da je za sigurana stavba v vrednosti \$40,000.

Daljni dokaz zanimanja Naraščaja Rdečega Križa za naobrazbo dece na bližnjem vzhodu je razviden iz tega, da se je razdelilo 90 štipendij po 2000 Lej med deset normalnih šol na Rumunskem, 300 otrok v tej zemlji je dobivalo brezplačen obed tekom vsega leta.

Pripoznava se, da je delovanje v korist deci ena izmed najbolj važnih primožnih akcij, ki jih je mogoče izvesti.

Tekom tekečega leta bo Ameriški Rdeči Križ omejeval svoje delovanje v Jugoslaviji na vzdrževanje postaj za oskrbo otrok, v svrhu da izgradi zdravstveno stanje onih otrok, ki trpijo radi nezadostne hrane in boleznih, nastalih radi vojne. Za to letošnje delovanje je Ameriški Rdeči Križ nakazal \$6,000,000. med razne evropejske države.

Nadaljevanje in razširjanje delovanja Rdečega Križa doma in v inozemstvu odvisi v veliki meri od javne podpore, ki jo dobi ob priliki letošnje kampanije za vpisovanje članstva (Annual Roll Call), ki se bo — kakor vsako leto — vršila letos od 11. do 24. novembra. Letna članarina za Ameriški Rdeči Križ znaša \$1.

NAČRT RAZOROŽITVENE KONFERENCE V WASHINGTONU.

Državni department je te dni obelodanil uradno besedilo dnevnega reda razorožitvene konference, ki bo dne 11. novembra t. l. v Washingtonu otvorenjena. Ta sporod dnevnega reda ni bil preje obelodanjen, dokler niso istega vse one države formalno odobrile, ki bo do na označeni konferenci po svojih delegatih zastopane.

Kolikor bolj se bliža ta važna konferenca, toliko večje postaja zanimanje za iste, pa ne samo tu v Ameriki, ampak po celem svetu. Dne 11. novembra se bo v Washingtonu v Panameriški palači več delegatov zbralo, kakor jih je bilo na minuli mirovni konferenci v Parizu. Število delegatov je razdeljeno po velikosti države. Po raznih hotelih v Washingtonu, D.C. bo sredi prihodnjega me-

seca tolika gneča tujcev, kakršna morda nikdar še ni bilo. Vsaka država bo namreč poleg svojih rednih delegatov poslala še cel štab pomožnih članov svoje komisije, izkušeni državnikov diplomatov, profesorjev, višjih častnikov itd. Samo Japonska razorožitvena komisija bo štela 150 članov, ki so že na potu proti Ameriki. Povsem lahko računamo, da bo prišlo bližnje dni v Washington več tisoč diplomatov iz vseh delov sveta.

Dnevni red te konference bo sledeči:

- Omejitve oboroženja.**
- 1) Oboroženje na morju.
  - 2) Predpisi kontrole novih agencij za odstranitev vojne.
  - 3) Omejitve oboroženja na suhem
- Vprašanja Pacifika in Istoka.**
- 1) Vprašanja glede Kitajske.
    - a) Načela. Obveznost.
    - b) Teritorialna nepoškodba (integriteta.)
    - c) Administracija.
    - d) Trgovske in industrijske razmere.
    - e) Koncesije in monopoli.
    - f) Železnice, povečanje istih.
    - g) Prednostna tovarnina.
    - h) Status sedanjih obljub.
  - 2) Sibirija (jednake točke.)
  - 3) Mandati raznih otočij.

Kakor razvidno, je državni department stavil kot prvo točko dnevnega reda razorožitveno omejitve oboroženja. Mogoče je pa, da bo treba to točko preložiti na poznejši dan, ker je ž njo v tesni zvezi pereče vprašanje daljnega iztoka. Zadeva glede Kitajske bo dala delegatov mnogo dela, kajti Japanci in Kitajci bodo ondi zahtevali svoje posebne koncesije pri železnicah in rudnikih.

Pri točki "h" bodo prišle na dan razne zanimive stvari, ki so bile sedaj javnosti tajne. Tu bo treba javno pojasniti vse tajne pakte in pogodbe, ki so bile med raznimi državami dosedaj v veljavi. Konferenca bo zahtevala, da se vrši ta igra z odprtimi, ne pa s skritimi kartami.

Pesimisti in kritiki pri prisujejo blajajoči se washingtonski konferenci prav malo uspeha. Zares čudno; ta konferenca se bo vršila v še bolj kritičnih časih, kakor so bili neposredno po vojni. Dasiravno bo do 11. novembra t. l. preteklo že 3 leta, odkar je bil svetovni mir sklenjen, živimo dandanes še vedno v dobi voju: Grki in Turki se še niso pomirili; Španci operirajo v Maroku; med Avstrijo in Ogrsko se vrše praske glede spornega ozemlja; Jugoslavija vpada v Albanijo; na Ogrskem zahtevajo svojega

bivšega kralja, kar bo morda povzročilo novo vojno med njo, Jugoslavijo Českoslovaško in Rumunijo! V takih nemirnih časih je res prav, da se nekaj ukrene v svrhu dosege razoroženja; samo da bi imela ta konferenca v resnici kaj gmotnega uspeha!

Drugi kritiki obljubujejo kmalo po končani razorožitveni konferenci boljše čase na industrijskem in delavskem polju. Naravno je, da stane vzdrževanje velikih armad vsako državo ogromno nepotrebnega denarja, katero mora ljudstvo z že itak visokimi davki plačevati; pri tem imajo samo vojni liferant največ dobička.

Radovedni smo, če bo na to konferenco tudi naša Jugoslavija poslala svoje delegate! kajti doslej nismo o tem v strokrajkih listih še nič čitali.

TOVARNA STRUPOV.

Dobro znanj ameriški zdravnik je rekel v članku, ki ga je napisal in je bil priobčen v zdravniškem mesečniku: "Naša telesa s otvarne strupov. Dovolj strupa se producira v človeškem telesu v času 24 ur, da bi nas umorilo, za slučaj, da bi se vsi odvodni kanali zamašili in postali ne delavni. Tako delikatni za naše zdravje in življenje so ti telesni strupi, da ne le eden, ne dva, temveč pet takih kanalov je potrebnih in preskrbljenih po naravi, da čistijo naš notranji sistem teh škodljivih zaostalih snovi: pljuča, koža, obisti, jetra in čreva. Ako ti organi prenehajo delovati popolnoma, tedaj produkcija zaostalih škodljivih snovi premaga odvajalna sredstva in vdeno večja postaja množina ostankov, ki so v nevarni faktor v mnogih ako ne v vseh boleznih." To vam dovolj jasno pove zakaj je Trinerjevo grenko vino tako koristno. Zdravje pomeni čisti život, in Trinerjevo grenko vino ga očisti in drži čistega. Odžene vse zaostale snovi iz prebavnih organov in vam ojača ves pretakojoči sistem. Ako nimate Trinerjevega grenkega vina doma, tedaj si ga kupite še nocoj pri vašem lekarnarju ali trgovcu z zdravili kadar greste domov.

ISCEM

svojega brata Frank Skufca, ki je odšel v stari kraj l. 1908 in se zopet podal v Ameriko in to je bil zadnji glas od njega.

Prosim vas, c. čitatelji, ako bi kateri znal za njega, da mi to sporoči, ali se pa naj sam zglašil na sestro.

Mary Skufca, 531 Bernard Ave., Cudahy, Wis.

Iz urada glavnega tajnika.

Običajna navada je, da koncem leta pošlje vsako društvo imenik članov in članic na glavni urad v pregled. Ker je pa ob zaključku vsakega poslovnega leta izvanredno veliko dela z raznimi računi in poročili, ki zahtevajo nujne rešitve, zaradi tega sem pred kratkim razposlal na vsa krajevna društva forme "Imenik članov in članic" s prošnjo, da se imena članov in članic odraslega kakor tudi Mladinskega oddelka izpiše in kakor hitro mogoče pošlje na glavni urad, da se pregled in poprava imenika dovrši preje nego pridejo na vrsto računi in letna poročila.

Lepo število društev se je pozivu odzvalo in poslalo imenike. Nekateri dr. tajniki(ice) v resnici zaslužijo najlepše priznanje in pohvalo na lepi in pravilni sestavi imenika. Zal, da ne morem kaj takega omeniti o tajnikih(iceah) vseh društev. Navadno, kakor že zgoraj omenjeno, se imeniki vseh društev vsako leto pregledajo in popravijo ter s takimi popravki vrnejo dr. tajniku(ici). V mnogih slučajih se tajniki(ice) ne ozirajo na popravke, marveč kar po svoje vodijo imenik in vsako leto se v gl. uradu popravljajo ene in iste napake v imenikih. Zaradi tega je priporočati, da bi vsi prizadeti tajniki in tajnice, ko prejmejo s popravki vrnjen imenik uredili knjige v smislu popravkov. Člani in članice enega in istega starostnega razreda naj se vpiše pod eno skupino. To bo dalo tajnikom(icam) od časa do časa lajši pregled in bo istočasno odstranilo veliko nepotrebnih sitnosti pri poslovanju.

Prosim, da cenjeni tajniki(ice) katerih se to tiče, predstojee vpoštevajo in uredijo imenik tako, da bode v bodoče sleherni tajnik(ica) deležen(a) pohvale, do katere so danes v resnici opravičeni le nekateri, za lepo in pravilno sestavljeni imenik.

Z bratskim pozdravom,

Josip Zalar, gl. tajnik.

Joliet, Ill., 21. okt. 1921.

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1894.
GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
 Telefon 1048.
 od ustanovitve do 1. septembra 1921 skupna izplačana podpora \$1,979,440.00.

GLAVNI URADNIKI:
 Glavni predsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hickory St., Joliet, Ill.
 I. podpredsednik Matt Jerman, 332 Michigan Ave., Pueblo, Colo.
 II. podpredsednik John Mravintz, 1022 East Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.
 Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Zapisnikar: John Lekan, 406 Marble St., Joliet, Ill.
 Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway, Joliet, Ill.
 Dubovni vodja: Rev. Francis J. Azbe, 620-10th St., Waukegan, Ill.
 Vrhovni Zdravnik: Dr. Jos. V. Grahek, 843 E. Ohio St. N. S. Pittsburgh, Pa.

NADZORNI ODBOR:
 Frank Opeka, star 26 Tenth St., North Chicago, Ill.
 Martin Shukle, 811 Ave. "A", Eveleth, Minn.
 John Zulich, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 John Germ, 817 East "C" St., Pueblo, Colo.
 Anton Nemanich st. 1000 N. Chicago St. Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:
 Martin Težak, 1201 N. Hickory St. Joliet, Ill.
 John Wukshinich, 5031 W. 23. Place Cicero, Ill.

PRAVNI ADBOR:
 Joseph Russ, 6517 Bonna Ave., Cleveland, Ohio.
 R. F. Kompare, 9206 Commercial Ave. So. Chicago, Ill.
 John Dečman, Box 168, Forest City, Pa.

UREDNIK "GLASILO K. S. K. JEDNOTE":
 Ivan Zupan, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Telefon Chicago 1048.
JEDNOTIN ODVETNIK:
 Ralph Kompare, 9206 Commercial Ave. So. Chicago, Ill.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1004 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

**Ivan Gruden:
 Dante, njegovo življenje in delo.**

(K 600 letnici njegove smrti).

Med tisoči in tisoči člankov, razprav, razpravic in feuilletonov, ki so letos ob šeststoletnici Dantove smrti že izšli in še bodo izšli, ne da bi povedali kaj novega, naj bo tudi ta skromna, v naglici napisana skica, ki ima edini namen, opozoriti ljudi ki žive izven literature, na človeka, kateri je bil, kakor se navadno pravi, velik duh, sommo poeta, le per de la poesie italienne, največji mož latinske krvi itd. itd.

Herman Grimm je mnenja, kakor je svoječasnó pisal v "Deutsche Rundschau", da pripadajo svetovni literaturi 4 pesniki in ti so: Homer, Dante Shakespeare in Goethe. Med njimi nam je Dante pravzaprav najmanj znan, najboljši tuj, četudi je živel dva tisoč let pozneje nego Homer, če je Homer sploh kdaj res živel.

Pa kako naj nam bo blizu. Šestolet nas loči od njegove smrti, kajti umrl je, vrnivši se iz Benetk, kamor je bil šel v politični misiji, v Raveni pri svojem prijatelju Guido Novello da Polenta dne 14. septembra 1321. Kako naj ga razumemo mi, ko ga še njegovi sodobniki niso dobro razumeli! Sam pravi v drugem spevu "Paradiža", naj mu oni, ki so šli za njim skozi "Pekel" in "Vice", ne slede dalje v malem čolnu, naj se vrnejo, naj ne gredo na morje, kajti po vodi, kjer vozi on, še nihče prej ni vozil. Dante se je dobro zavezal, kako malo njegovih sodobnikov ima toliko filozofičnega in teologičnega znanja, da bi lahko sledili težkemu preumetu, ki ga obravnava v "Paradižu" zato svetuje svojim čitateljem, naj se zadovoljijo s prvima dvema spevoma (Inferno in Purgatorio), kajti Paradiž presega njih umevanje.

Za nas so njegova dela, zlasti Komedija, skrivnostni produkt dobe, ki je ljubila miterije. Tu so svetovni in življenjski nazori, ki jih mnogi ne razumejo več.

Kako malo nam je znano o tedanjih razmerah, kako tuja so nam brezštevila imena. Ljudem njegove dobe je bilo lahko, imena oseb, ki so knjigi dajala vnanjo zgodovinsko realnost, so tedanjim veliko bolj fascinarala kakor notranja glo-

bina Komedije. Za nas pa, ki gledamo na Dantovo dobo iz šeststoletne višine, je težko prebaviti vsa ta imena, ker si jih moramo zrealizirati le s pomočjo komentarjev, komentarji pa so za udobno čitanje, katerega je menda edino še zmožna naša generacija, strašilo in nepremagljiva ovira.

V Dantaju, pravi Carlyle, se je oglasilo deset molčočih krščanskih vekov. A to stoletje je treba poznati, kajti Dante je pesnik srednjega veka in zgodnje renaissance. Treba nam je poznati vse čudne ljudi te še bolj čudne dobe. Vedeti moramo, kaj jih je zanimalo, s kakšnim očesom so gledali svet, kako so svetli živeli, kateri so bili njih smotri in cilji, po kakšnih potih so jih dosegli, kaj so mislili in verovali, kaj so učili in česar so se učili, kaj se jim je zdelo važno v življenju, zakaj in kako so bojevali velike za male interese in še za manjše uspehe. Treba bi bilo poznati mesta, hiše in ceste, kjer so ti ljudje živeli in se gibali, poznati obleko, ki so jo nosili, vedeti, kako so spali in jedli, kako so praznovali ženitovanja in pogrebe. Morali bi poznati dvorane in trge, kjer so se zbirali k posvetovanjem, cerkve, kamor so hodili moliti, samostanske celice, kamor so se umikali življenju. To bi bil predpogoj za čitanje in umevanje Dantaja.

V srednji šoli smo se učili mnogo letu in smo menda tudi srednji vek opredeljevali bolj s številkami, kakor s čim drugim. Vprašati bi torej bilo predvsem, kaj in kakšen je bil tisti srednji vek, ki je doživel v 14. stoletju sintezo v Dantaju, čigar boženska Komedija (Divina Comedia) je delo srednjega veka par excellence.

Dejanje pesnitve (potovanje) traja devet dni. Začne se v noči med Velikim petkom in Veliko soboto (24. in 25. marca) l. 1300. in traja do oktave po Veliki noči. Pisana je Komedija v tercinih in je razdeljena v tri dele (Inferno, Purgatorio in Paradiso), izmed katerih ima Inferno štiri deset, Purgatorio in Paradiso pa po trideset spevov. Začel je Dante Komedijo šele v pregnanstvu, izdelal pa jo je v letih 1314-1320, torej v zadnjih letih svojega življenja. Komedijo so začeli razlagati že v tretjem desetletju 14. stoletja, med prvimi komentirali je bil tudi Boccaccio. Še danes se pesnitev redno vsak četrtek javno komentira v dvorani Or San Mic-

hele poleg trga Vittorio Emanuele. Učenjaki iz vseh krajev Italije prihajajo predavati v to dvorano, ki je posvečena izključno Danteju. Od 15. stoletja do danes je izšlo nad štiristo izdaj, mnogo imitacij in nebroj predstav. Pri nas bo prof. Debevec v kratkem dovršil prestavo celje Komedije, pesnik Oton Zupančič je prejel peti spev Pekla s krasno epizodo Franciške da Rimini, ki izide v dr. Resovi knjigi.

Dante Alighieri se je rodil meseca maja 1265, v Florenci. Njegovi starši so pripadali stari florentinski familiji iz mestnega okraja Porta San Piero. Oče mu je bil Alighiero di Belincione degli Alighieri, mati pa, katere priimek nam ni znan, se je imenovala Bella.

Ko je bil star 19, (nekateri pravijo osemnajst) let se je zaljubil v neko dekle enake starosti, Beatrice po imenu. Misli se, da je bila hči nekega Folco di Ricovero Portinari, ki je ustanovil v Florenci bolnišnico Santa Marija Nuova. Ta Beatrice se je pozneje, gotovo pa pred l. 1288, poročila z nekim Simone deji Bardi, umrla pa je koj nato, že 1290. leta. Tudi če Dantejev l. 1283 ni bil več med živimi, mati pa mu je bila umrla že prej. L. 1289. se je boril pri Campaldinu proti Arezzu in bil s Florentinci in Luneki priča, kako se je predal pizanski grad Caprona. Da pozabi svojo nesrečno ljubezen do Beatrice, se je poglobil v študij filozofije. Pozneje, gotovo pa ne pred l. 1295., se je poročil z Gemmo, hčerjo Manetta Donatija, o kateri vemo samo, da je še mnogo let po Dantevem izgnanstvu živela s svojimi otroci, kjer je bila še l. 1333.

Ko se je razglasila ljudska ustava, se je moral vsakdo, ki je hotel dobiti kako javno državno službo, vpisati v eno izmed 14 obrti, v katere se je delo florentinsko prebivalstvo. Vpisal se je v obrt zdravnikov in lekarnarjev, dasi seveda s tem ni rečeno, da jo je znal izvrševati. Gotovo pa je, da je bil v "Svetu obrtniške zbornice" in da je l. 1301 vodil nekatera edilska dela v ulici S. Procolo. V letih 1296. in 1301. je bil tudi član florentinskega občinskega sveta. Pisalo se je sicer tudi, da mu je bilo poverjenih nič manj kot štirinajst poslanstev, a gotovo je samo to, da je šel enkrat v San Gimignano v Val d'Elsa, da povabi oni kraj v imenu Florencia, naj pošlje svoje zastopnike na zborovanje guelfske zveze. L. 1300. pa je bil od 15. junija do 15. avgusta član florentinskega Priorata, a zanj je bila ja najvišja čast, ki jo je mogla komu ukazati florentinska republika, usodna.

Prvotno je Dante pripadal stranki Guelfov. Ko pa so ti delili v "Bele" in "Črne", se je odločil za "Bele", ker je njih stranka bolj odgovarjala njegovemu pravičnemu in znanju. Črni so se torej obrnili a pomoč na papeža Bonifacija VIII. ki je poslal v Florencio kardinala Acquasparta, da bi stranki pomiril. Učinek tega posredovanja pa je bil nasproten. Kardinal se je postavil na stran Črnih proti Belim. Dante pa, čigar ponosna duša ni poznala ne poniževanja, ne ponižanja, je Aquasparta le navidezno nepristransko posredovalec, v resnici pa je prišel, da da Črnim moralne opore. Ko pa je prišel kot miritelj v Florencio tudi Karel Valois, so dobili Črni v roke vso oblast. Bevi pa so bili izgnani. In med njimi je bil tudi Dante. Da bi svoje lopovstvo krili vsaj na zunaj, so ga Črni obdolžili goljufije, vsled česar ga je tedanji florentinski župan Cante dei Gabrielli dne 27. (ali 7. ?) jan. 1302. obsodil na veliko denarno kazn in na

dveletno pregnanstvo. Drugi dekret v marcu istega leta pa je kazen poostrij in ga obsodil "in contumaciam" na smrt, če bi se vrnil v Florencio.

Dante je torej zapustil Florencio in je ni videl nikoli več. Z drugimi izgnanci se je večkrat sešel. L. 1303. ga vidimo v družbi izgnancev v San Gaudenzo v Mugellu. L. 1304. je poizkusil z njimi (Belimi), ki so se bili zbrali v Arezzu, napasti Florencio in vzeti Črnim oblast. A poizkus se je ponesrečil. Toda kmalu je sprevidel, da ta družba ni zanj. Spoznal je, da so to zlobni in neumni ljudje, ki jim je samo za lastni žep. Zato je, kakor pravi, ustanovil svojo lastno stranko in bil tudi njen edini prietaš.

Tu se začne križev pot njegovega življenja. Začel je čutiti, kako slani je kruh tujih ljudi in kako trda je pot, ki pelje po stopnicah tuje gorindole (Paradiso XVII, 58-60). Prvo gostoljubno pribežališče je našel pri Cangrande Scala dela Scaligeri v Veroni. Na njegovem dvoru je nekaj časa živel tudi slikar Giotto in mogoče je ravno on posredoval na scali-gerskem dvoru, da so sprejeli tudi Dantaja, ki je bil brezdomovinec. V oktobru 1306. je bil v Lunigiani pri Malaspinih, katere je spraval s škofom iz Lunija.

Ko je prišel septembra meseca 1310. v Italijo Henrik VII. Luksenburški, je zopet ozelenelo upanje v srečo pesnikovem, dasi zaman. Hotel ga je obiskati l. 1310. in je pisal italijanskim knezom in italijanskemu ljudstvu, naj verujejo Cesarju, češ, da prinaša deželi pravico in mir. Leto pozneje je 31. marca poslal iz Casentina drugo epistolo "zločinskim Florentincem", ki o cesarju niso hoteli ničesar slišati in so mu zaprli vrata pred nosom. L. 1311. so Florenci iznova potrdili veljavnost izgnanstva. Ko je l. 1314. umrl Klement V., je naslovil tretjo epistolo na kardinala, ki so bili zbrani v konklavu v Carpentras in jih prosil, naj izvolijo za papeža Italijana. Med leti 1314. in 16. je bilo Dantovo življenje sploh najbolj romarsko. Bil je gost Ugucioneja della Faggiola. Najbrž je bil v istem času tudi v Luki, ki mu je bila, kakor se lahko sklepa, zelo ljuba radi ljudnosti neke ženske, po imenu Gentucca, katere se spominja v Purgatoriju. XXIV., 37. Bila je to baje Gentucca Morla, poročena z Buonaccorso Fondora. Sicer je pa to stranska stvar. Leta 1306. je bil v Padovi, med 1308. in 1310. je potoval baje v Pariz itd. itd. Glasom obsodbe Ranierija d. Orvieto, vikarija kralja Roberta, je bil 6. novembra 1315. znova obsojen na smrt s sinovi vred. Leto pozneje so mu sicer ponudili prost povratek v Florencio, a ponudbo je odklonil, ker so zahtevali od njega preveč ponižanja in klečeplazenja. Zatekal se je tedaj k svojemu prijatelju Guido Novello da Polenta v Raveni, odkoder je potoval večkrat v Mantovo, v Verono in v Benetke. Guido je bil sorodnik znane Frančeske da Rimini in je poveril Dantaju več diplomatskih misij. (Konec prih.)

Trotzki je grdo ime.—V Passaicu, N. J., živeli Benjamin Trotzky, po poklicu mesar, ki ni v nikakem sorodu z zloglasnim ruskim diktatorjem Trotzkiem, je nedavno pri okrožni sodnji vložil prošnjo za premembo imena v Travers.

Zadnja leta mu je namoč trgovina vedno pešala, ker so se ga ljudje ogibali zaradi grdega imena; razposajeni otroci so mu celo večkrat okno s starim napisom razbili. Mr. Traversu sedaj trgovina izborna uspeva.

Pennsylvania železnica je tekom zadnjih petih mesecev zopet nazaj v službo sprejela nekaj nad 14 tisoč delavcev, tako da znaša njeno celokupno osebje 199,000 uslužbencev.

Skozi New York.

Pot v stari in iz starega kraja drži skozi New York. New York tvori takorekoč prehod med Ameriko in Evropo. Potnik, idoč v domovino, ne ve pri čem je, dokler nima za seboj New Yorka in tudi novi priseljenik ne, dokler njegove usode ne odloči New York. Za oba je torej velevažno, da imata točno in zanesljivo pomoč in potrebo v New Yorku. Naša tvrdka je v času dosedanjega obstoja dokazala, da je voljna in zmožna nuditi najboljšo službo v New Yorku. Poslužite se je torej pri potovanju v stari kraj ali iz starega kraja, pošiljanju denarja v Jugoslavijo, Italijo ali

kamorkoli in pri drugih poslih v zvezi s starim krajem.

Zakrajšek & Češark
 Slovenska banka
 70-9th Ave. New York City.

Severova zdravila vdržejojo zdravje v družinah.

Nervozne, oslabele žene,

Ki trpe na bolečinah v križu, v bokih ali na straneh, na senzaciji, ki tlači človeka, v tlor in dela v spodnjem telesu težo, na glavobolu in neredu pri naravnih funkcijah, dobe od pomoči, ko vzamejo

Severa's Regulator

(Severjev Regulator). Priporočen je za zdravljenje tistih posebnih lastnosti neredov in hiranja, ki so jim podvržene ženske. Dobite ga pri svojem lekarju še danes. Cena \$1.25.

W. F. SEVERA CO.
 CEDAR RAPIDS, IOWA

PRISSELJEVANJE V AMERIKO UTEGNE BITI PŘEPOVEDANO.

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot mogoče. Za slučaj neuspelosti ali zakasnelosti prošnji povrnem denar.

MATIJA SKENDER
 Javni notar za Ameriko in stari kraj.
 5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Bodite previdni z denarjem! Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj prej, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delaju špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice. Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilno ulogo **po 3 odst.**

ki jih pripisemo k glavnici, ako jih ne dvignete. Naša banka je pod nadzorom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni mešetarji nastavlajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za našet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino! Ako imate doma Liberty Bonds, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam ji bodemo shranili brezplačno

THE JOLIET NATIONAL BANK
 JOLIET, ILLINOIS
 Kapital \$150,000.00   Prebitok \$360,000.00

FIRST NATIONAL BANK
 Established 1857
 Ako potujete v staro domovino

boste našli v svojo lastno korist, da nosite svoj denar v obliki

Potniških čekov
 Traveler's Checks.

na katerih je označena svota, koje želite vzeti v AMERISKIH DOLARJIH. Ti čeki—kadar vnovčeni v Evropi—bodo zavarovali in tvorili njih celo (polno vrednost) v evropskem denarju.

Potniški čeki so POPOLNOMA VARNI in var varjejo pred izgubo ali tatvino denarja. Te čeke ne more nihče drugi zamenjati, kot VI SAMI!

KUPITE TOREJ VAŠE POTNISKE ČEKE V TEJ BANKI.

THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Umrli so v Ljubljani: Alojzij Presnik, trg. vajenec, 18 let. — Stanislava Ahčan, 18 let. — Jera Cerar, 77 let. — Martin Vrhovc, 66 let. — I. Ferjan, 19 let. — Franc Bohinjec, 24 let. — Avgust Debevec, 53 let. — Franc Valant, 66 let. — Alojzij Zebre, 56 let. — Ivana Zorž, 62 let. — Franc Kotnik, 34 let. — Matko Kobal, 55 let. — Gregor Koritnik, 47 let. — Mina Faletič, 80 let. — Vincenc Kern, 16 let.

Smrtna kosa. — Dne 26. sept. je v Kandi pri Novem mestu umrl širim Dolenjske občine znani Ivan Krajec v 79. letu starosti. Pokojnik je pred leti v Novem mestu lastoval svojo tiskarno; izdal je mnogo slovenskih knjig ter je tudi več leti izdajal nekdanje Dolenjske novice; zaeno je bil tudi ustanovnik in ravnatelj Mestne hranilnice v Novem mestu. Pokoj nje govori duši!

V Ljubljani je dne 27. sept. umrl višji sodnik Alojzij Zebre, star 56 let. R. I. P.

V visoki starosti 84 let, je dne 29. sept. v Crnoljui umrla Ana Kolbezen, rojena Jerman. Pokojnica zapuša dva sinova: župnika Leopold Kolbezna, Josipa Kolbezna, posestnika v Crnoljui ter eno hčer Marijo, omoženo Romšek.—N.v.m.p.

Umrli je dne 1. okt. v ljubljanskem Leonišen Matko Kobal, trgovec in posetnik v Idrici v starosti 55 let. Zapuša ženo, dva sinova in eno hčer. R. I. P.

Smrtna nesreča. Okrog 60 letni Martin Kavac iz Srednje Vasi v Bohinju je dne 29. septembra popoldne umrl. Pred dvema dnevi je šel zvečer domov in padel v okrog 8 metrov globok, nezagrajen potok Ribnica pri Srednji Vasi ter zadobil poškodbe, ki so povzročile smrt.

Zopet smrtna nesreča na Bohinjskem jezeru. V nedeljo 25. septembra okrog 6. popoldne se je vozila v čolnu v družbi svojega spremljevalca po Bohinjskem jezeru 17 letna Rijavec Jožefa, hči železniškega delavca na Boh. Bistrici. Spremljevalcu je padlo med vožnjo veslo v vodo, ona pa se je sklonila, da je dvigne in tedaj je padla v jezero z glavo naprej.

Na smrt obsojen morilec lastnega otroka. Mariborsko porotno sodišče je obsodilo na smrt obtoženca Zaveca iz Leskoveca pri Mariboru, ki je umoril svojega lastnega otroka.

Prenos Brencetovih zemeljskih ostankov. Dne 24. avgusta 1915 je bil od avstrijskega vojaškega naglega sode obsojen na smrt Ivan Brenc, gostilničar in posestnik v Dovjega ter še istega dne ustreljen v "Suhem bazarju". Zatrjeval je svojo nedolžnost ter je končno spoznavši, da mora umreti, izrazil željo, da naj se njegovih zemeljskih ostankov ne pusti ležati v "Suhem bazarju". — Leto 1920 so njegove hčerke zaprosile za obnovno kazenskega postopanja, ki se je dovolilo, in je bil pokojni Brenc od obtožbe oproščen. Bil je torej po nedolžnem usmrčen. Njegovi zadnji želji so sedaj ustregli njegovi sorodniki. V ponedeljek dne 3. oktobra t. l. ob 5. uri popoldne so se vzdignili njegovi zemeljski ostanki in slovesno prenesli ob spremljevanju vojaške godbe v njegov rojstni kraj Dovje, kjer že počiva njegova žena, ki smrti svojega moža ni mogla prenesti.

Poizkušnja samomor. 14. sept. se je ustrelil s samokresom v prsi in si prestrelil pljuča železniški uslužbenec Ivan Škerjanc. Samomor je poizkusil na polju pri Mostah. Vzrok samomoru je bila nesrečna ljubezen.

Zdravniki upajo, da bo Škerjanc okreval.

Razmejitve med Jugoslavijo in Mažarsko prekrajajo. Komisija za razmejitve med Mažarsko in Jugoslavijo je prekinila svoje posle, dokler posebna medzvezniška komisija ne prouči pritožbe Jugoslavije radi pristranosti te komisije.

Proti tujim državljanom. Minister za notranje stvari je naročil vsem politični oblastvom, naj naložijo vsem inozemskim podanikom, ki se stalno ali delj časa nahajajo v naši državi, da si morajo v treh mesecih preskrbeti pri pristojnih oblastvih onih držav, kamor spadajo, svoje uradne dokumente. Sicer bo proti njim postopalo po zakonitih predpisih, ki zahtevajo njihovo odstranitev iz države. Stranke naj si preskrbe dokumente v lastnem interesu, da jih ne bodo vzmernirjale državne oblasti, ako bi ne imele pri sebi legitimacij in ne more izkazati svoje identitete.

Potne legitimacije odpravljene. Poroča se, da je notranji minister odredil, da se ukrepejo potne legitimacije za notranji promet. Samo osebe, ki pridejo v Belgrad, morajo imeti pri sebi kako uradno legitimacijo, ki jo morajo na zahtevo pokazati policijskim uradom.

Požar v Golobovi tvornici na Glincah. Dne 27. septembra ob 11. dopoldne je izbruhnil požar v Golobovi kemični tvornici na Glincah. Goreti je začelo v delavnici, v kateri se izdelujeta krema in mast, kjer je bil takrat delovodja Avgustin Debevec, ki je priteklo ves opečeno na dvorišče. G. Debevec so prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalo zatem umrl.

Gasilci iz Ljubljane, tobačnice in Gline so požar v delavnici zadušili. Škoda se ceni na 400.000 kron.

Nov čin policajdemokracije. Okrajno glavarstvo v Celju je obsodilo g. Antona Zupaniča, kaplana v Grižah, radi prestopa protidržavnega demonstrativnega dejanja po par. 1 in 3 naredbe z dne 11. junija 1921, št. 126 Uradnega lista na denarno globo 1000 K in 20 K takse ter 14 dni zapora, v slučaju neizterljivosti pa na 64 dni zapora, ker se je na državni praznik sv. Cirila in Metoda 24. maja po maši odstranil od oltarja, predno se je odpela državna himna.—Znani umotvor gg. Baltiča, Ribnikarja in Ravniharja, Obznana za Slovenijo, je izšla 11. junija, kaplan Zupanič pa je bil po tej obznani kaznovan za dejanje, ki je bilo storjeno 14 dni prej! Nadalje: če se duhovnik odstrani po božji službi od oltarja, še preden je odpeta državna himna, to ni čisto nobenemu nič mar, ker državna himna kakor sploh nobena necerkvena himna ne spada k službi božji. Če ima duhovnik med petjem kake take himne ostati pred oltarjem ali ne, to mu ima predpisati cerkvena oblast, in pa Baltič ali okrajni glavar celjski. Vlada naj zapoveduje arhierejem, jerejem, monahom, hieromonahom, protjerejem, kaludjerom in popom, katoliški duhovščini pa v cerkvenih zadevah zapoveduje samo papež rimski in škof. — Končno pa je znano, da je kaplan Zupanič bolehen; sicer pa je lahko sto in sto razlogov zato, če mašnik odide, ne da bi bilo treba to tolmačiti kot protidržavno demonstracijo. Sicer pa nobena država na svetu ne pozna zakona, ki bi kogarkoli silil poslušati državne himne; edinole rekeionarna birokratska Avstrija je to zahtevala od slovenske duhovščine v vojnem času, torej tedaj, ko je slovensko duhovščino preganjala kot

protivstrijski, srbofilni element. Najlepše je pa to, da je bil tudi kaplan Zupanič l. 1914 med tistimi štajerskimi duhovniki, ki jih je avstrijska oblast tako kruto preganjala in da je organist zdaj od vseh državnih praznikov igral državno himno na račun g. kaplana, ki mu je za to plačeval nagrado iz svojega žepa! — Nič drugega nam ne manjka, nego da je še živ Ivan Cankar, ki bi bil sredi današnjega režima in njegovih tipov ustvaril gotovo svoje največje delo, če bi ga ne — zaprli!

O "črnoardeem klobuku" govori veliko v svojem uvodniku "Jutro" ob priliki izvolitve socialnega demokrata za župana v Ljubljani. Pri tej priliki daje socialni demokraciji lekcije in kliče iz groba čestitljivega Marksa, ki da je smatral za glavno nalogo delavskega socialističnega gibanja, boj zoper klerikalizem. Na strankem kongresu socialne demokracije v Gorlicah je predsednik Wels izjavil, da grado socialisti in katoličani v Nemčiji nujno skupaj proti belemu terorju in je našel splošno odobravanje. Čisto podoben slučaj je v Ljubljani, kjer so se združile vse ljudske stranke proti policajreakcionarnim teroristom. Na tem tudi mali Marks ne bo nič izpremenil.

"Kdo ima smolo?" Na nekaterih vogalih ljubljanskih ulic so bili 29. sept. prilepljeni s strojem napisani listki v obliki brzovjavke sledeče vsebine: "Beograd. Radi pogreba JDS v Ljubljani odream tridnevno narodno veselje v celi kraljevini, posebno pa v Ljubljani. Pribečevič."

Srbski in hrvatski profesorji na Bledu. Dne 29. sept. zjutraj smo te drage goste spremlili na Bled. Naše gore so bile prekrasne. Po postaji Radovljice smo zagledali Triglav. Pred Zirovnico smo gostom pokazali Vrbo, rojstno selo Prešernovo. Živo jih je vse to zanimalo. Prebili so na Bledu samo par ur, ali te so bile — kakor so vsi zatrjevali — lepe. Ob sprejentu na kolodvoru Bled je profesor Živanovič z ginjnim glasom vzkliknil, kako srečen je, da je videl ožjo domovino Prešernovo. Ob 4. uri popoldne smo bili že spet v Ljubljani. Večina kolegov se je takoj odpeljal naravnost proti Belgradu. V pozdrav smo jim zaklicali: Na veselo svidenje na III. kongresu v Ljubljani drugo leto!

Prvi jugoslovanski častniki. Letos bodo imenovani za častnike prvi "jugoslovanski" gojenci vojne akademije, ki so končali dveletno šolo. Med gojenci je 128 Srbov, 1 musliman, 64 Hrvatov in 20 Slovencev. 65 gojencev bo uvrščenih k topništvu, 15 h konjenici, 19 k pijonirjem, ostali pa k pehoti in sicer v činu podporočnikov.

Fotovanje v Ameriko. Po ovestilu konzula Združenih držav, bodo izdajali ameriški konzulati viza za izseljeniške potne liste samo še do 1. decembra t. l. Radi tega bodo naše oblasti, ki so pristojne za izdajanje potnih listov, prejemale prošnje za izdajo potnih listin samo do 20. oktobra t. l. Prošnje, ki bodo predložene po tem roku, se ne bodo vpoštevale.

Zavedni ameriški Hrvatje. Marljivo in delavno društvo "Hrvatski Radiča", katerega cilj je vzgoja dobrega obrtnega in rokodelskega narščaja, je poslalo v Ameriko svojega ravnatelja, da zainteresira tamošnje Hrvate za to potrebno akcijo. 21. sept. je zborovala Hrvatska narodna zasednica v Pittsburgu in je po govoru ravnatelja soglasno sklenila, da se Hrvatem Radiči takoj odpriše vsota pet milijonov štiriisto tisoč kron kot narodno darilo.

Uražen požar na Blatu pri Pliberku.

Dne 12. septembra je nastal na Zgornjem Blatu pri Pliberku ogenj. Vnele so se saje v dimniku in ker ljudje niso takoj zaznali nevarnosti, je silen veter plamen zanesel na streho, ki je bila takoj vsa v plamenu. Ker so bili ljudje večinoma na polju ni bilo mogoče požara v krali zadušiti, posebno še, ker primanjkuje vode, je veter nenkrat raznesel ogenj na sosednje hiše in poslopja, tako, da je bila vsa vsa v par minutah v najhujšem ognju. Zato tudi ni bilo mogoče kaj rešiti. Le živino so ljudje rešili z nevarnostjo svojega lastnega življenja. Več kosov živine je tudi zgorelo. Vse drugo je uničil požar. Zgorela je vsa vsa razen enega posestnika. Pri reševanju se je 7 oseb tudi težko opeklo. Pogoreli so v največji stiski, posebno ker so pogoreli zdaj na zimo, ko so imeli po večini že vse pridelke pod streho; zavarovani so pa le za male vsote in še te ne pridejo v poštev, ker vrednost našega denarja tako nizko stoji. Pogoreli so sami zavedni Slovenci. Zato so pa morali pri vsej svoji nesreči občutiti še škodoželjnost "nemskomisleh". Slišale so se izjave: "Zdaj pa ste dvakrat črni. Srbi in Jugoslovani naj Vam pomagajo! Mi vam ne bomo!" "Prugelgarda; za zavarovanje bi se brigali, pa ne za politiko!" itd. Ko so se ti vračali in šli mimo Srednjega Blata, so govorili: "Škoda, da še ta vas ni šla, so ta hujši časi notri." Celo zdravnik, ki se ga je prosilo, da bi šel obvezat opečene, se je izgovarjal: "Ne razumem, nimam časa". Tu se lepo kaže vsa podivjanost in surovost tistih, ki so že enkrat zatajili svoj narod.

Iz Celovca se poroča: Ko bi marjala iti v ponedeljek, dne 19. sept. ena stotnja (Marschkompagnie) iz Celovca na ogrsko mejo, so začeli vojaški stavkati. Pometali so vse orožje stran in začeli pretepavati častnike, ki so jih silili k odhodu. Isto se je zgodilo tudi v Ljubnu (Leoben) na Zgornjem Štajerskem. Moštvo polka št. 1 bi moralo odriniti na mejo, pa so začeli stavkati.

Obsojen ropar. Dne 27. sept. se je zaključilo porotno zasedanje mariborskega sodišča z obsojbo Alojzija Kofljača iz Krajine v Prekmurju, ki je 17. decembra na mažarski meji v družbi dveh tovarišev oropal Matjaža Šandorja iz Kroga. Pobilj so ga na tla, ranili ter mu uropali 28.000 kron. Dva napadaleca so prijela mažarske oblasti ter ju obsodile. Kofljač pa je prišel v roka našim oblastem ter je bil obsojen na 5 let težke ječe.

Ameriški poslanik na rimskem dvoru Mr. Washburn-Chid je te dni potoval po Primorju do Postojne, ne da bi prišel količkaj v stik s Slovenci. To je gotovo velika škoda, naj jo je zakrivil kdorkoli.

Iz Velike Nedelje. Vreme imamo lepo, še prelepo. Dan na dan jasno nebo in sonce še zdaj močno pripeka. Trgatev se je deloma že pričela ter bo glede kakovosti kakor glede kolikosti najlepše uspela. Mošt je slajši od strdi in najstarejši naši očanci ne pomnijo tako sladkega mošta, kakor je letošnji. Drugače pa je s poznimi poljskimi pridelki. Zelja ne bo, repe tudi ne, koruza je slaba, ajdo je morila suša, naposled je pa še to, kar je prilezlo iz tal, slana pokončala. Na mnogih njivah so jo kar pokosili. Ni se izplačalo, da bi jo bili želi. To je hud udarec za naše ljudstvo, ker ima toliko polja z ajdo obsejanega. Otava je bila slaba, na pašnikih pa živina tudi ne

dobi toliko kot druga leta. S strahom pričakuje kmet zime kako bo prekrmil živino.

Italijanski konzulati v Jugoslaviji. Uračni list rimske vlade določa sledeče ital. konzularne urade v državi S.H.S: v Bifolju konzul prvega razreda, v Skoplju konzul prvega razreda, v Prizrenu vicekonzul prvega razreda, odvisen od skopeljskega, v Sarajevu konzul prvega razreda, istotako v Zagrebu, v Belgradu konzularna pisarna pri poslanštvu, v Splitu konzul prvega razreda, ravnotako v Dubrovniku in Šibeniku.

PRIMORSKE NOVICE.

G. Anton Berlot, dekan v Kanalu, je bil 29. septembra v škofijski palači v Gorici ustoličen za stolnega kanonika.

Tršaške ladjedelnice zaprte. "Stabilimento Tecnico Triestino" in ladjedelnica Sv. Roka naznanjata, da se oba zavoda od 20. sept. dalje zaprta, ker vlada noče izplačevati potrebnih podpore za izvršitev brodovnih programov. Od tega dne dalje so odpuščeni vsi delavci razun stražarjev in vsi uradniki. Prva katastrofa!

Ladij se v Trstu nikakor ne izplača več graditi, ker so kupljene v inozemstvu, veliko bolj po ceni. Če pa začno ladjedelnice z drugim delom, bodo morale spričo nemške konkurence na polju kovinarstva zelo poceni delati, kar bo imelo za posledico znižanje delavskih plač. Umevno je, da zdaj v Trstu vsak delovni človek desetkrat na dan proklinja Italijo, pod katero mesto tako rapidno propada.

Ladjedelnica v Trliču je znižala plače svojim delavcem za 20 odstotkov. Za vzrok navaja konkurenco inozemstva, kjer s kompletna ladja izdela cenejše nego stane v Trstu samo sirovi material za ladjo! Vrhtega primorske ladjedelnice ne zdr-

že tudi ne konkurence ladjedelnic v Italiji sami.

Veliki delavski boj grozi celomu Primorju, ker so zastopniki kovinarskega delavstva iz Gorice, Trsta, Gradiške, Tržiča, Izole, Miš, Lošinja, Kopra, Pirana in Rovinja 28. sept. sklenili, da ne pristanejo na predloge industrialcev, da naj se mezde znižajo.

Javna oblast v Trstu je poslala v ladjedelnice veliko število karabinerov, ki so zasedli vse prostore, da preprečijo morebitne nemire. Pred ladjedelnicami stoje vojaški avtomobili.

Kako se skrbi za šole v Vojvodini. Ravnateljstvo gimnazije v Subotici je večkrat zaprosilo za potrebno vsoto denarja, da da očisti in prebarvati popolnoma zanemarjene sobe. Ker so od pristojnih oblasti prišli vedno odgovori, da "novčanema", so dijaki morali sami nabrati potrebno vsoto, da se je to delo izvršilo.

Koliko ujetnikov je še v Sibiriji? Pred kratkim se je iz Sibirije vrnila švedska delegacija. Tadelegacija objavlja sedaj, da se nahaja v Sibiriji še okrog 20.000 vojnih ujetnikov, od katerih pa se polovica sploh ne misli več vrniti, temveč se hočejo stalno naseliti v Sibiriji. Ujetniki so večinoma Poljaki, Ukrajinci in Mažari in tudi Jugoslovani je še precej. Nemca ni skoraj nobenega.

Zastave, bandere, regalije in zlate znake za društva ter člane K. S. K. J.

izdeluje
EMIL BACHMAN
2107 S. Hamlin Ave.
Chicago, Ill.

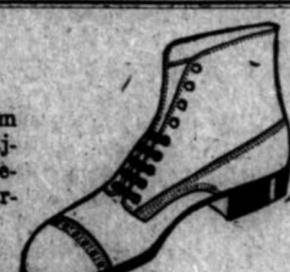
"Grafterji" so vajeni prištevanja za se, ter odštevanja od drugih.

DR. J. E. URSICH
SLOVENSKI ZDRAVNIK IN KIRURG.
1858 W. 22nd Street, in na vogalu Lincoln St., Chicago, Ill.
Phone Canal 4918.
Ordinira vsak dan v svojem zdravniškem uradu.
Od 9. do 10. ure popoldne, od 2. do 4. ure popoldne.
od 7. do 8. ure zvečer.
Ob nedeljah od 10. do 12. dopoldne.

Columbia Grafonola
je najboljši govoreči stroj za Vaš dom. Na prodaj proti takojšnjemu plačilu, ali na lahke obroke.
KUPITE GRAMOFONSKE PLOŠČE (RECORDS) V TRGOVINI
International Music Shop
1043 Collins St. Joliet, Ill.
Največja trgovina s takimi ploščami v Jolietu. V zalogi imamo veliko izbero Slovencev in hrvatskih plošč z lepimi in znanimi komadi, pridite jih za poskušnjo k nam poslušat!
Odprto dnevno do 9 ure zvečer. Odprto tudi ob nedeljah.

THE DOLLAR SAVINGS BANK
BRIDGEPORT, OHIO.
Glavnica \$50,000.00
Prebitke \$50,000.00.
Pod nadzorstvom države Ohio, ki je tudi naša vlagateljica. Plačujemo po 4 odstotkov obresti pri hranilnih vlogah.
Posebno pozornost dajemo inozemskemu oddelku.

VELIKA RAZPRODAJA ČEVLJEV.
Vaš prijatelj Phillip Denmark Vam sedaj ponuja vso svojo zalogo najboljših čevljev po jako znižani ceni valed tega, ker bo odprl novo trgovino. Ne pozabite naslova:
5213 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Štiri leta v ruskom ujetništvu.

(Nadaljevanje.)

V Lvovu. Moj prvi beg. Gostoljubni Poljaki. Pripovedovanje o nesrečni Poljaki.

Ko so Rusi našo veliko procesijo ujetnikov v Lvov prignali, sem jaz korakal prav med zadnjimi; vsled utrujenosti sem celo malo za njimi zaostal. Poljaki, videvši me samega, so me takoj obstopili ter pričeli izpraševati, če sta trdnjavi Przemysl in Krakov še v rokah Avstrijcev? Da jih je to zelo zanimalo, sem takoj izprevidel.

Zelo so bili veseli, ko sem jim povedal, da oni h trdnjavi sovražnik še ni zavzel kajti ljudstvo v Lvovu je zelo sovražilo Ruse. Vedno več in več Poljakov me je obkoljevalo tako, da me ruski vojak (stražnik) niti zapazil ni; ko je prišel za mano, krevsal jo je kar naprej za drugimi. Na moje veliko veselje so iz rok Poljakov začele name deževati cigarete, tobak in celo denar; toda treba je bilo iti naprej, da se ne izgubim! Oprostil sem se trum ljudi in šel dalje; toda naših tovarišev nisem več videl, tem manj pa znal, v katero smer so jo krenili. Poljaki so mi svetovali, da naj grem kar na Deželni dvorec, od tam pa da mi pokažejo, kje so naši ujetniki.

"Jih že najdem, če nočoj ne, pa jutri," si mislim, kajti vesel sem bil, da sem saj nekaj časa prost ruskih kričalcev in njih bajonetov. Zdal sem itak še na avstrijskih tleh, in to v lepem mestu Lvov. — Med tem sem dospel do reke velike poljske pekarije; kakor nalašč in zaželjeno, bil sem namreč že zelo lačen. Zaprte sem hleb kruha in pomnil brhki prodajalki zanj denar. Dobil sem zahtevani krub, pa tudi denar nazaj; ker ni hleba nič računala. Kaj takega se mi pa še ni pripetilo. Silno sem bil vesel hleba belega kruha, za kar sem se mladi Poljakinji lepo zahvalil, želeč ji vse najboljše na tem in onem svetu.

Ker me je želodec že opominjal, da mu slaba prede, sem ga takoj seznanil z velikim kosom belega kruha ne zmečeš se, da korakam po glavnih cestah mesta Lvov, slučajno naravnost proti Deželnemu dvoru. Ko nekaj časa ogledujem to lepo stavbo, so prignali ravno mimo mene četo novih ujetih Avstrijcev; po številu jih je bilo okrog 50. Ko so me Rusi ugledali, so se svobodno sprehajali, so me takoj v ono četo vtaknili; kjer sem naletel samo na enega Slovence od 97. pešpolka, doma iz Trsta, vsi drugi so bili Slovaki.

Rusi so nas tirali po mestu sem in tja kakor dve ure predno smo dospeli v veliko ulansko vojašnico sv. Petra in Pavla. Tam pred vopanično smo morali na mrazu stati še celo uro, da so nam preskrbeti sobo za prenočišče. Kakor zeljnate glave v kadi naš je bilo nabasanih v neki sobi one vojašnice. Meni je bilo že žal, da sem se dal tako zasačiti pred onim dvorcem; pa kaj hočem? Legel sem na gola tla poleg drugih in skušal zaspati. — Pa, te preklicane "lazice", ki nam niso dale pokoja ne po dnevi, ne po noči, tudi zdaj niso mirovale. Komaj sem malo zadremal, že so me zbudile. Poleg mene, so se pričeli po tleh premetavati in praskati tudi drugi moji tovariši. Naravno, tudi meni je roka vedno za srajco silila, da sem bil že ves krastav. — Tako je minila prva noč v Lvovu.

Zjutraj so nas že na vse zgodaj tirali na delo. Jaz sem moral z glabljami čistiti gnoj izpod konj na dvorišču kosarne in paziti na 6 krav. Komaj sem pa pričel s tem delom, pri-

korakajo mimo vojašnice po cesti oni moji tovariši, katere sem sinoči zgrešil; Rusi so jih gnali naprej proti Sibiriji, kakor je bilo določeno na komandi one divizije. Ko me zagledajo iz galiskih bojev, so mi pričeli takoj klicati: "Jože, pojdi z nami!" Seveda se jaz nisem dosti obotavljal. Ko sem spoznal svoje tovariše, sem takoj grablje proč vrgel ter hitel v vojašnico po svojo torbo. Tu sem pa naletel na smolo. Neki Rus, uvidevši moj naklep mi zastavi pot rekoč: "Kuda?" — Povedal sem mu, da grem za onimi tovariši; toda vse zaman. Ruski vojak me ni pustil naprej, veleč mi, da moram tam dalje "robotati." Rad, ali nerad sem zopet pograbil grablje; pri tem sem pa žalostno gledal za onimi odhajajočimi, tovariši, katerih skoro gotovo ne vidim nikdar več. Bog ve, kam jih bodo gnali! — Cel dan sem imel opravka na dvorišču. Zvečer sem se veselil, da se zopet odpočijem in pa ogrejem, kajti bilo je zunaj v resnici mraz.

Ko sem se vrnil v vojašnico sem moral v kuhinjo nositi vodo, pšeno, meso itd. enako se je godilo tudi drugim avstrijskim ujetnikom. Sicer pa v kuhinji ni bilo preslabo, saj smo se gredli na toplem, pa tudi za pod zob se je kaka stvar vedno dobila. Takoj sem se obrnil do kuharja, prijaznega in uludnega moža, ki mi je postregel s porejjo okusne kaše. V kuhinji sem moral vso noč delati, naslednji dan pa zopet pri konjih na dvorišču čediti.

"Vse, kar je prav," si mislim, ko smo začeli z delom, jaz in še deset drugih ujetnikov. Ko sem grabil izpod nekega konja gnoj, zapazim, da je ograja nekoliko podrtja. Kakor nalašč! Hitro spravim svoje dolge grablje, jo snamknem pod konje, od tam pa skozi ograjo in bil sem zunaj; opazil me ni nihče, niti glavna straža pri vhodu. Tako sem neovirano došel iz vojašnice hoteč si saj za nekaj časa ogledati glavno mesto Galicije, lepi Lvov. Srečno sem jo primahal na ulico. Poljakinje so ravno na nekem trgu čaj kuhale in mimoidočim prodajale poleg še drugih jestvin. Ko me te ženske ugledajo, me takoj povabijo, da naj pridem bliže, kar sem tudi storil, svest sem si bil, da me Poljakinje ne bodo izdale. Na vprašanje, če sem Poljak, sem jim odgovoril, da ne, ampak, da sem Slovenec, Sloven iz daljnega Juga. Zatem so me vprašale, če sem moskalka, to je pravoslavne ali luteranske vere. Na vse to sem ženskam odgovoril, da sem rimokatolik. Ta beseda je pa tako učinkovala na Poljakinje, da se kaj takega nisem nadaljal.

"Pan Poljski," so rekle vse hkratu in začele so mi ponujati čaja ter drugih jestvin, cesar se gotovo nisem branil; tudi plačila za vse to niso hotele sprejeti. Jaz nisem vedel, da poljski narod tako spoštuje katoliško vero; bil sem prepričan, da bi se za nekatičana nič ne brigale. Zahvalivši se jim za postrežbo sem hitel dalje po ulici z vidnim strahom. Ko sem enkrat spoznal, da me nihče ne zasleduje, sem bil na varnem; niti ruski vojaki in častniki, katere sem srečeval, me niso ustavljali. K sklepu sem se tako opogumil, da sem hodil po ulicah Lvova, kot v Ljubljani. Vzrok, da me niso spoznali za ubežnika je pa ta, ker so Rusi mislili, da sem domačin; mnogo Rusov in Poljakov je smelo hoditi v avstrijskih uniformah, nekateri galiski vojaki so tudi pod prisego izjavili, da se ne bodo več bojevali proti Rusom, vsled česa so jih Rusi pustili svobodne. Bil sem torej tudi jaz vesel, ker sem na tako lahek način ociganil Ruse.

Ko jo tako krešem po ulici, srečati me dve Poljakinji, ter me vprašati kakor one branjevke. Na moj odgovor se ena v žep ter mi ponudi nekaj denarja. Seveda sem bil v zadregi; ko je Poljakinja to opazila, spustila mi je denar kar v žep, druga me je pa uljudno povabila v bližnjo hišo, kamor sem ji sledil poln radovednosti. V hiši je sedel star Poljak, menda oče one ženske? In sem stopil v sobo, mi je starček takoj velel, naj sedem, med tem ko je hči prinašala jedila na mizo, prijazno mi velela, da naj jem. S prva sem bil malo v zadregi, ko sem pa enkrat spoznal veliko gostoljubnost te hiše, sem si mislil, da se človek v ujetništvu ne sme držati takovane mode in noblese, kajti zdaj smo slabši kot prosjaki. Berač lahke svobodno prosi, med tem ko ujetniki ne smejo, ker so jim vedno stražniki za petami. Pač, žalosten stan! — Taki občutki so me navdajali, ko sem praznil skledo z okusno jedjo. Po izvrstnem okreplilu sem se zahvalil dobrim ljudem; toda stari mož je bil jako zgovoren; velel mi je, da se mi nič ne mudi k moskalom (Rusom); zatorej sem ostal še nekaj časa v oni hiši ter poslušal zgovornega Poljaka. S prva vsa se bolj težko razumela, kasneje je pa že šlo, saj je poljski jezik tudi slovanski. Sprva se je sukalk pogovor o vojni, po tem pa o Nemcih in Rusih.

Naj omenim, da so Poljaki neprijazni proti Nemcem (Prusakom), še bolj pa napram Rusom (moskalom). Kako hudo zaničujejo Poljaki svoje tlačitelje Ruse, to sem videl sam; o tem pa piše tudi zgodovina. Da je propadla nekdanja mogočna Poljska, so bili krivi nekoliko notranji (domači) prepiri, največ pa takrat vladajoča ruska cesarica Katarina II. (1762-1796), ki je s svojo zvestostjo kmalu svoj načrt s tem dosegla, da se je Poljsko razcepilo v več delov; največji del je dobila Rusija. Tedaj so poljski voditelji z veliko vnetostjo sprodbujali Poljake v boj in obrambo za katoliško Poljsko. Obupno so se Poljaki bojevali pod poveljstvom Skokinskega z veliko močnejšim sovražnikom, ter srdito sekali s svojimi kosami po ruskih vojaki, katere je vodil v boj general Lubarov. Trda bi bila predla Rusom, da niso nastopili še Nemei zoper Poljake. Zastonj so se Poljaki tako bojevali. Konec Poljske je bil l. 1795, tedaj ko so si isto razdelile Rusija, Nemčija in Avstrija.

Večkrat so Poljaki skušali orestiti se težkega jarma; pa zaman; vselej so bili tepeni. Ko so l. 1860 prišli v Varšavo ruski car, avstrijski cesar in pruski kralj, se Poljaki niso hoteli vdeležiti te slavnosti, pač pa so po njih odhodu začeli rovatiti proti tujim vladam, ter hoteli osvoboditi Poljsko, pa se jim zopet ni posrečilo, kajti Rusija je poslala nanje svoje kozake in poljski upor je bil zopet potlačen. Nesrečni Poljaki so zopet okušali bič svojih obmejnih sosedov. Jezili so se na Nemce, ker so hoteli ponemčiti Poljake; še bolj so bili na hudi na Ruse, ker so jih hoteli obleči v železno moskovsko srajco pravoslavja. Res, kruto je postopala Rusija s katoliškimi Poljaki; zapirali so jim cerkve, napadali njih obrede. Na tisoce otrok, katerim so očete padli v boju za domovino, so Rusi gnali na Rusko, ter jih tamkaj po pravoslavno vzgojili. Otroci mešanik zakonov so se morali vzgojiti po pravoslavni veri. Katoliški duhovniki ni smel nikogar sprejeti v katedral. Cerkev, kajti zato je bil takoj kaznovan s prognanstvom v Sibirijo; tako strogo so nastopali pravoslavni magistrali napram katoliškim Poljakom. Duhovniki so šli najhitreje in tudi v Sibirijo, kot pa da bi se

uklonili zakonom pravoslavne (ruske) cerkve. Tudi državne službe so bile zabranjene katoličanom, ker so jih Rusi za svoje izdajalce smatrali, osobito duhovne. Pa vse to postopanje Rusov do Poljakov ni nič izdalo; presenečeni so bili Rusi, ko so se končno prepričali globoke vernosti svojih obmejnih sosedov, in da se ne da s sfo pretvarjati vere ter naroda. Poljak je le ostal stanovit Poljak, zvest svojem narodu in veri, katero nad vse ceni ter spoštuje. Dasiravho podjarmom treh mogočnih cesarjev so Poljaki vedno skupno delovali za svojo nesrečno razkosano domovino, ki pa je bila duševno še cela. Marsikaterega Poljaka sem čul peti ono ganljivo poljsko himno, da Poljaka še ni zginila in da še pride čas zopetnega združenja pod svojo vlado. — To so Poljaki deloma dosegli v minuli setovni vojni, ker imajo zopet svojo avtonomno državo, oziroma ljudovlado. (Dalje sledi.)

Iz zabavne torbice Mike Cegare-ta.

Na hribu 10 — 23 — 1921
Rešitev zadnje beračeve uganke. Uganke samo za hišne gospodinje. Nova himna mokračev. Času in stanu primerna plesna veselica. Naš slovenski Mark Twain.

Spoštovani g. urednik: — Z današnjim pismom sem se zaradi tega zakasnil, ker ni bilo časa. Če mi boste pa kaj to zamudno zaračunali, ali od tegnil od letne plače, pa vse odtegnite, saj bo same ničle lahko odšteti, šesteti, množiti in deliti. Naj bo vse za dobro "majlengo."

Tukaj pošiljam pravilno rešitev one zadnje beračeve uganke, katero je prvi rešil rojak John Brodnik v Clevelandu, O.; tako jo je pravilno pogruntal tudi Slovenski farmar v Millstone, Wis. Rešitev se glasi: "Oni berač prišedši v Sentvid je imel 5 gld 25 krajcerjev pri sebi. Krojač mu je dal ravno toliko, vsled česar je imel 10.50 gld.; ker je dal za hlače 6 gld., mu je ostalo še 4.50. Čevljar mu je dal ravno toliko, nakar je berač imel 9.— gld. Za čevlje je plačal 6 gld. torej so mu ostali še 3 gld. V posojilnici so mu posodili še 3 gld.; nakar je naložil 6 gld na obresti; dospelji iz posojilnice ni imel nič gotovega denarja pri sebi."

Slovenski farmar v Minskem kolosu me vabi, da naj ga pridem na zimo obiskat, ko bodo klali. Pri kharju preišev se jaz posebno dosti ne zastopim, pač pa pokušanju klobas in pečenke. Dalje mi je oni farmar objubil, da bo za Miklavža poslal eno klobaso; ki bo imela tri konce. Takšne pa še nisem videl. Pri kakih razstavi bi moral dobiti za to prvo nagrado. Pregovor nam veli: "Vsaka stvar ima svoj konec; samu klobasa ima dva; po novem bomo pa rekli da ima tri."

— Urška izpod Klanca v Volkegonu mi je poslala sledečo uganke, veljavno samo za naše hišne gospodinje:

"Kaj vsaka pridna žena v svojih sobah najbolj črti in težko gleda?"

Pa pravilno rešitev dobi od te Urške vsq ozaljšano čisto novo metlo, katero sleherni dan rabi.

— Urška, z najuno ženitvijo pa ne bo nič, čaravno se že advent bliža. Zvedel sem, da imaš dva druga ženina na piki; Pavleta Zgago iz Cik Age; ta je bolj smart, pa tudi evenk ima, saj denar v onem ofic kar proč pošiljajo. Tvoj drugi ženin je znanj Peterček Zgaga v Naj Jorku; ta pa vse poseka. Samo na vočet me povabi, če bo kmalo!

— Ker živimo v dobi popolne suše, ali prohibišen, je nek Amerikaneec zložil sledečo novo himno mokračev:

My country, 'tis of thee,
Of thee I sing.
Land of grape juice and tea,
Land where we all have tried
To break the law and lied
From every mountain side
The bootlegs spring.

My native country, thee,
Land of home brewery,
Thy brew I love,
I love thy booze and thrills,
And they illicit stills.
The moonshine runs in rills,
From high above.

Ko bom enkrat v Kernovem besednjaku pronašel kaj pomni beseda "bootleg," "booze" in "moonshine", bom to himno skusil predelati na naš slovenski jezik. Ne vem pa, če jo bodo hoteli naši rojaki prepevati, ker se s takimi stvarmi dosti javno ne počajo. Na konvenciji kotlarjev v Klevelandu bo pa le dobrodošla. Če bo pri tej priliki tudi kak koncert, jo bo lahko znanj Rozinov Jaka zapel v solospetu s spremljevanjem Mervarjeve harmonike. Mislim, da je ta konvencija preklecana ker nimajo kotlarji za take shode dosti časa. Skoda! Lahko bi na to zborovanje tudi povabili onega slavnostnega govornika iz Južne Slavije, ki nazaj hodi.

Povedaj bi nam lahko marsikaj zanimivega, kako ga dandanes v stari kontri kuhajo in cukajo?

— Kako se dandanes v Iblani vdove komendirajo, sem te dni čital v nekem starokrajskem listu pod sledečim vabilom: Zveza vojnih vdov in sirot priredi v soboto, dne 1. oktobra v dvorani Mestnega doma vinskogratov. Svira godba dravske div. oblasti. Priče-

tek ob 7. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor."

Zivijo starokrajске vesele vdove! Radoveden sem, če so prišle te vdove na ono veselico črno, ali belo oblečene in kako so se na plesu vrtele? Vinska trgatav brez plesa ni nič. — Čemu pa tudi ne? Kaj bi človek vedno žaloval? Tudi vdove morajo imeti svojo zabavo. Gotovo marsikaka izmed onih danes ni več vdova, če si je kakega ženina na plesu izbrala. Čul sem že o raznih prireditvah in veselicah. O taki pa še ne. Uboge vojne vdove! Pa se jim res slabo godi, če hodijo na ples!

Pa kaj bi jim zameril. Ples je postaj v starem kraju že tako popularen in priljubljen, da se ga že solarčki in študentje v šolah učijo. Nazadnje bo prišla morda še postava v veljavo, da bodo morali še 80 letni starčki in starke plesati! Ali ni škoda za čevlje pete in podplate. Par lepih čevljev stane dandanes v Iblani 700 kron; ni čuda, ker jih ljudstvo preveč in po nepotrebnem trga. Tu v Ameriki pa bolj malo plesemo, ker zato ni časa. — Jugoslovanska kronca, še bolj nizka bo tvoja valuta, ker Jugoslavija preveč pleše.

— Ali ste že slišali, da bomo začeli po celem svetu nabirati prostovoljne doneske (po ficu) za krasen bronast spomenik našemu ameriškemu slovenskemu Mark Twainu? Spomenik bo stal v Naj Jorku prav pred mestno hišo. Ta spomenik pa naš novodobni Twain tudi po vsej pravici zasluži! saj ga je "Akademija budalosti" že proglasila za svojega častnega člana z naslovom: "Poeta lauretats." Načrt za to spominsko delo ima znanj kipar Meštrovic v Zagrebu že v svojih rokah. Ta naš Mark Twain pa no bo pa spomeniku oblečen v moškega, ampak v žensko s kratkim krilom, po novi modi, kajti Peter Zgaga se za ta krila osobito zanima. Kdaj se vrši slovesno odkritje tega novega spomenika, Vam bom že sporočil

S pozdravom Vaš
Mike C.

DON'T FORGET AMERICA'S MAKING EXPOSITION
SEVENTY-FIRST REGIMENT ARMORY
347 STREET & 4th AVENUE
NEW YORK CITY
October 29th - November 12th

Ekstra! Krasna ura z godbo. Ekstral

Ta slika nam kaže krasno uro z godbo, zadnja novost pri urah. To je najbolj zanimiva in najlepša ura. Ta ura ne gre samo zelo natančno, kar je prva stvar pri vsaki uri, ampak je poleg tega tudi lepo oglašeni godbeni instrument. Ura je pozlačena v Polychrome Renaissance slogu, lepo izdelana, okrašena in umetno izrezljana, kar naredi na gledalca lep vtis. Kolesovje je prve vrste, zaradi tega gre tako natančno. To pa ni samo ura, ampak tudi glasbeni instrument, kojega nežna melodija in čarobna godba Vas bo razveselila; ni lepše stvari za Vaš dom, kot ta ura ker sobo krasni. Ta ura je drugod vredna najmanj \$20.00; da pa to uro in našo trgovino seznanimo z javnostjo, jo bomo za nekaj časa prodajali po posebni ceni \$9.95. Mi jamčimo popolno zadovoljnost, ali pa damo denar nazaj. Če ne boste z uro zadovoljni, pošljite jo nam nazaj tekom 10 dni v dobrem stanju, nakar Vam bomo denar vrnili.

NE POSILJAJTE DENARJA NAPREJ. Izrežite samo ta oglas in pošljite ga s 75c za poštno stroške ter odpremo; znesek \$9.95 boste pa lahko plačali, ko dobite uro v hišo. Pošljite narobe toliko, ker ta ponudba velja samo za nekaj časa. Vsled nameranih novih davkov in carite se bo cena našim zvišala; zato ne odlašajte; mi imamo samo omejeno število teh ur v zalogi.

Zaradi iz drugih držav (inozemstva) je treba naprej poslati popoln znesek \$11.70 po poštni nakaznici.

**VARIETY SALES COMPANY, Dept. 828,
1016 Milwaukee Avenue CHICAGO, ILL.**

OD HIŠE DO HIŠE

Ljudska povest.

(Napisal Franc Jaklič).

(Dalje.)

"Naj misli, kar hoče... Je-
sti mu moram dati, žlice pa ne.
Nihče me ne more prisiliti."

Meni je bilo seveda težko, da
bi bil najrajši izginil. Mislil
sem si: — Oh, če bo zmeraj ta-
ko! — Ko si nisem vedel dru-
gače pomagati, sem mu pa za-
grozil: "Oh, ko bi to-le vedel
moj general!"

"No, kaj pa bi bilo potlej?"
me zavrne prezirljivo in oblast-
no...

"Kaj? Bi že vedeli, kaj! Pre-
taknil bi te!" sem mu dejal
resno in ga srdit pogledal.

On je kar poskočil in vpil:
"Kaj? Mene pretaknil, mene,
tvoj general! Koliko pa ga je,
koliko?"

Kar pihal je vame, ki si nisem
znal pomagati.

"Ni ga dosti več — je že u-
mrl," sem mu dejal, in takrat
je prinesla hčerka žlice.

"Nisem mogla najti druge
nego leseno."

A preden jo je položila pred-
me, se je premislila, obstala
svojo in jo dala meni, sama je
pa zajela z leseno.

Ta ljubeznivost me je kar o-
čarala, da sem vzkliknil:

"Oh, ko bi vedel za to punco
moj general!"

"I, kaj neki bi bilo?" poiz-
veduje Lazar radoveden, jaz se
pa odrežem: "Kar snubil bi jo!
... Gotovo bi jo snubil moj
general."

"Če bi mu jo hotel dati," se
pčneše Lazar. "Saj to pa še re-
čem: Toliko bo moral biti tisti,
ki jo bo hotel imeti, kot je kak-
šen general."

Udaril sem se na prsi in po-
gledal kvišku, občudojoč veli-
kanske misel Lazarjevo in sem
rekel:

"O, saj v Dolgem selu je dosti
generelov."

Lazarica me menda čutila, da
sem njega malo potegnul, pa se
ji je zasmilil in je hotela go-
vorico zasukati: "Ali se nima-
ta o čem drugem razgovarja-
ti?"

Toda on se ni dal ustavit in
je pripovedoval, kakšen bo mor-
al biti tisti, ki bo dobil njego-
vo hčer. Jaz sem mu kimal, a
v resnici sem se mu smejal. Hči
se mi je pa smilila. Vsa rdeča
je bila, in solze so ji igralo v
očeh. Zdelo se mi je, da jo je
sram in da je name jezna, ker
kimam njenemu očetu. Zato
sem molčal in še hitreje zaje-
mal, da nadomestim zamuje-
no...

Ko smo se nosili z drugo jed-
jo — Lazar je še vedno govo-
ril, kakšen bo njegov zet — pri-
de mimo po stezi tropa koscev.
vi in pozdravi: "Bog blagoslo-
Zadnji — Gornikov — se usta-
vi!"

Pogledal sem ga in videl, da
ga prav nič ne skrbi, kaj ima-
mo v skledi, pač pa, da bi fant
rad videl Ančkine oči, katere
je pa ona sramežljivo poveša-
la. Samo enkrat ga je pogleda-
la, pa tako iskreno, da je bho
meni takoj jasno, kaj je med
njima...

"Danes je pa vroče," je iz-
pregovoril potem Gornikov, sa-
mo zato, da je mogel še nekaj
hipov gledati Ančko.

"To ste pa iskali sence!" je
odvrnil Lazar.

"Kaj? Kadar smo mi na dni-
ni, se sami ženemo, da nas ni
treba priganjati," pravi fant
ponosno.

"Hahaha... Saj se pozna-
mo!... Kar vas je v Kozjem
repu, ste pridni samo pri skle-
di."

"Kaj!" je vzkipek fant in
hotel vmiti zasnež, a videč

proseče Ančkine oči, se je pre-
mislil in šel. Ko se je oddaljil
nekaj korakov, je zaukal, da se
je razlegalo po vasi. V ta krep-
ki glas je vtil ves srd, ki ga je
povzročilo kmetovo zasmeho-
vanje, pa tudi vse veselje, da je
videl Ančko. Kadar je človek
vesel in srečen, mu hoče razne-
sti prsi in dati mora duška svo-
jim čutilom...

Lazar se je pa pobahal:

"Ali ste videli, kako je mol-
čal, ko sem mu očital lenobo?
O, ti Kozjerepci! Kadar je tre-
ba govoriti ali zajemati iz skle-
de, jih ne užene nihče v kozji
rog, pri delu pa niso nikdar
prvi."

Jaz sem mu ugovarjal in za-
govarjal Kozjerepce, da so dobri
delavci, kadar hočejo, a La-
zar je pihal jezen okrog sebe in
nj našel nobene druge lastnosti
na mojih rojakih. Čim bolj
sem mu ugovarjal, v tem več-
jem ognju je bil in naposled je
potegnila tudi hči z očetom.

Ostrmel sem, ko je dejala:

"Ta Gornikov je ravno tak,
kakor so drugi!"

Izkušal sem ujeti njene oči,
da bi videl, zakaj govori tako;

pa je gledala samo v sklado ali
na mizo in pritrjevala očetu,
ki je klestil po Gornikovem.

Premišljeval sem, zakaj ven-
dar dekleta tako govori o fantu,
o katerem sem jaz prav hip raz-
sodil, da ji je pri sreč... Ali
sem se jaz motil? Ali se hoče
dekle s tem potajiti? Ali ho-
če s pritrjevanjem potolažiti o-
četa, da ne bi kipel, da bi ne go-
voril še dalje slabega o njem
izvoljencu? Tega nisem mogel
premotriti in ves ta dogodek
mi je ostal kakor zanimiva, pa
težka uganka, ki mi ni hotela
iti iz glave.

Jaz se menda nisem motil...
Tiste žareče oči tu in tam...
Tisto veselje na licu, ko se je
oglasil Gornikov — sem si mis-
lil — nekaj je!

Ze sem hotel spesnit eno in
jo potočiti pred Lazarja, pa se
mi je zdelo, da me dekleta prosi
in zato sem obmolčal.

Cela dva sem bil pri Lazarju
na hrani. Slabo se mi ravno ni
godilo, prijetno pa tudi ni bi-
lo. — Lazar, saj ga poznate,
kako je stisnjen — me je gled-
dal od strani; samo takrat se
je nekoliko premagal, kadar
sem ga kaj pohvalil.

No, ona bi mi bila rada kaj
postregla, ko bi bila mogla in
smela — pa se je bala njega,
ki mi je obgodrnjal vsak griz-
ljaj.

Zadnji večer je ona vendar
smuknila za menoj in mi zava-
lila velik kos kruha, proseč me:
"Tone, na, spravi!... Pa
nikdar nič ne reci, kako slabo
smo ti postregli. Tone, saj
veš!"

"Mica!... Nič se me ne
boji!... Saj me poznaš!"

Tako sem jo potolažil.

Pri dekličem sem se bil že prej
poslovil. Popoldne sem sedel
pred skednjem v senci in sem
ravno prav premišljeval, ali je
kaj ljubezni med Ančko in Gor-
nikovim, ali ne, ko prinese mi-
mo pročko plevla.

Zapazila me je in potočila
pročko po travi, da se je ple-
vel razsul, potlej pa stopila k
meni v senco.

"Strašno je vroče," je vzdih-
nila potegnila ruto z glave ter
sedla.

Govorila sva to in ono. In ko
sva se dalje časa pogovarjala
in sem bil govor prav napeljal,
sem dejal: "Ančka, jaz pa po-
znam tistega."

"Katerega?" je vprašala o-
supla in rdečica jo je oblila.

"Hehehe, tistega, ki ga ima
rada!"

(Dalje sledi.)

POZORI!

Slovinci in Hrvatv v Chisholm,
Minn., in okolici.

Kadar želite uložiti denar na
brasilno ulogo ali čekovni pro-
met, zavarovati vaše poslopje
ali poslati denar v staro domo-
vino, obrnite se na stari in za-
nesljiivi

Miner's State Bank

Chisholm, Minn.

Frank Gouze, Slovenec, je
blagajnik banke n vso vašo tr-
govino lahko odpravite v mate-
rinem jeziku.

"Točnost", "Varnost" in
"Postrežba" je naše geslo.

Look out za pijače

katere so zdrave kot je Triglav Caj
vroč preden greste k počitku, zavoj
75c. TERPOTEC zavoj 75c. RMAN
zavoj 75c. 1000 ROZE zavoj 75c. En-
cijan (GENTIAN) zavoj 75c, in druga
želišča v zalogi. BRINJE iz starega
kraja po 16c funt, 125 funtov \$11.00.
Naročite si iz Chicago, s tem s pri-
brani na voznji. PRASEK od vina
(Weinstein) po \$3 funt zadostuje za
40 galonov najboljšje kisle pijače za
žej. Sugar Coloring (Short Pint)
\$1.50. GAUGE (MERO) za alcohol
autoraditor in za vse tekočine, ki ima-
jo proof v sebi, meri manj kot pol
grada pa do 200 gradov, stane \$3.00.
Vse cene vsebujejo tudi poštnino,
samo mali in brinje ne. Naročil se
ne pošlje, ako niso naprej plačane.
Pišite glede zastopništva prodaje
Gauge.—Velik komišen!

A. MORWAT,
1903 W. 22 St. Chicago, Ill.

ALI STE ŽE POSKUSILI ROYAL MALT EXTRACT?

Ako istega ne dobite pri Va-
šem trgovcu, pošljite nam svoje
ime in naslov, ter priložite
naročilo \$3.00, nakar Vam bo-
mo poslali tri konve (cans) po-
štine prosto. Pasamezne konve
veljajo \$1.25.

V zalogi imamo dve vrsti ek-
strakta za varenje domačega
piva:

Royal Malt Extract in Royal
Malt Hops (slednjega ni treba
vreti). Pišite na:

BUTTLER & STEWART

Western Branch.
1326 Clybourne Ave
Chicago, Ill.

Ljudje s kilo.

Na tisoče ljudi z utrganjem (kilo)
si lajšuje trpljenje s tem, da nosijo in
rabijo STUARTOVE umetne PRI-
LEPLJIVE PLAPAO PODLOGE
(blazinice). Vrzite torej proč voj-
stari kilni pas. Ne nosite več jekle-
nih al gumijastih trakov, ki vas tišije
in tudi lahko vbodejo. Naj Vam mi
dopolišemo za poskušnjo eno.

VRZITE PROČ SVOJ KILNI PAS.
Ne računamo za isto ničesar. Naj
vam dokazemo številno slučajev, kaj
PLAPAO PODLOGE za druge že
dobrega storile. Pišite po našo knji-
go o utrganju (kili), tam boste
mnogo svedel o tej neprijetni bole-
zi. Mi imamo zapriščena pričevala
in zahvalna pisma iz vseh delov drža-
ve, kjer je dokazano, da so PLAPAO
PODLOGE najboljšje in da so že
mnogim kilo odpravile. NE ODLA-
SAJTE IN NE ČAKAJTE minute
več. Pošljite nam svoje ime in naslov
SE DANES. Mi Vam homo takoj
poslali a poskušnjo in ZASTONJ eno
PLAPAO in knjižico o utrganju. Na-
slov: PLAPAO CO. 3266 Stuart Bldg.
St. Louis, Mo.

LORAIN, O.
Telefon: 7116

CLEVELAND, OHIO
Bell Tel. Prospect 2229-R

Mihael Malovrh

SLOVENSKI ODVETNIK.

naznanja otvoritev svojega od-
vetniškega urada.

poslopu City Bank Bldg
(Vogal Pearl in 28. St.)
LORAIN, OHIO.

in se priporoča rojakom Sloven-
cem ter br. Hrvatom za izvrše-
vanje vseh odvetniških poslov.
Osobito se priporočam cenj.
članstvu K. S. K. Jednote, koje
sem tudi jaz član.

Uradne ure: 9 A. M. 4 P. M.
in zvečer od 7. ure do 8. ure, ob
sredah, četrtkih, petkih in sobo-
tah.

Na domu, 1394 East 44th St.,
Cleveland, Ohio, vsak ponedeljek
in torek vsak čas.

30
WASHINGTON
je glavni sedež Združenih držav
in je tudi sedež urada za izda-
jo patentov in naš veliki slo-
venski urad se nahaja SAMO v
Washingtonu, blizu patentnega
urada, tako da mi lahko vse o-
sebno opravimo vaše patentne
potrebščine. POPOLNOMA
TOČNO, POSTENO IN PO
NIZKI CENI.
Ime A. M. Wilson je znano že
30 let.
Pišite danes po našo sloven-
sko brezplačno knjigo v izumih
in patentih.
A. M. WILSON, Inc.
Registered Patent Attorneys
312 Victor Building,
WASHINGTON, D. C.

EMIL KISS, bankir,
ustanovljena leta 1898.
Pošilja denar v vse kraje Jugo-
slavije potom pošte in kablo-
grama.
Izplačuje v gotovih dolarjih v
Jugoslaviji.
Sprejema denar v hranilne vlo-
ge in plača po 4% obresti.
Prodaja šifkarte.
Urejuje vse bančne posle.
PISITE PO CENIK.
EMIL KISS, bankir,
133—2nd Ave., New York, N. Y.

Začimbe, zelišča in najrazno-
vrstnejša
domača zdravila
katera priporoča msgr. Kneipp.
imam vedno v zalogi.
Pišite po brezplačni cenik.
MATH. PEZDIR
P. O. Box 722, City Hall Station
NEW YORK CITY.

**Našim jugoslovans-
kim odjemalcem in
prijateljem.**
Zadnji mesec smo izplačali
\$17,000.00. Ali ste vi prejeli
vložnikom. Ali ste vi prejeli
svoj delež? Če ne, otvorite pri
nas hranilni račun in svoj delež
boste dobili pri prihodnjem
plačevanju obresti.
Kar se tiče slabih časov je
znano, da je obzore najbolj
temno baš pred solničnim izhor-
dom; tako je tud s trgovino ne-
posredno pred izboljšanjem iste
Mi bi radi izvrševali tudi
vaše bančne posle; pri tem vas
zagotavljamo, da bomo vse nam
poverjene stvari skrbno in ve-
stno izvršili. Vaš domačin, g
J. Osbolt je pri nas zaposlen
da vam lahko postreže; obra-
čajte se torej nanj.
First National Bank
CHISHOLM, MINN.
Odperto dnevno od 9. do 3. Ob
sredah tudi zvečer od 7. do 8.
Ob sobotah so uradne ure samo
do 1. popoldne.

Slavna društva K. S. K. J., pozor!
Vse tiskovine, kakor pisarni papir, kuverte, nakaznice, pobotnice,
bolniške liste, društvena pravila i. t. d., dalje vse tiskovine pri pre-
jetju veselice, kot vstopnice, veliki, srednji in mali plakati, se izdelajo
hitro in lično kakor tudi po zmerni ceni v naši tiskarni, ki je največja
in najmodernija slovenska unijska tiskarna.
Slavnim društvom preskrbimo na željo prestavo pravil iz slovenske-
ga na angleški jezik.
Kadar torej rabi vaše sl. društvo kaj tiskovin, obrnite se do nas.
V naši tiskarni se tiska "Glasilo" K. S. K. J.
AMERIKANSKI SLOVENEK
1005 N. Chicago St., Joliet, Ill.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York
GENERALNO ZASTOPSTVO
JADRANSKE BANKE
in vseh njenih podružnic.
JUGOSLAVIJA
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Maribor, Metko-
vič Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.
ITALIJA NEMŠKA AVSTRIJA
Trst, Opatija, Zadar. Dunaj.

**IZVRŠUJEMO hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslavi-
ji, Italiji, in Nemški Avstriji.**
**IZDAJAMO čeke v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na v-
pogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.**
**PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne liste na vse kra-
je in za vse črte.**
**IZSTAVLJAMO tudi čeke, plačljive v efektivnem zlatu pri
Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da
se izplačajo v napoleonih ali angleških šterlingih, ako ni
na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.**
**SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo za-
časno 4% obresti. Oddelek vlog smo vstanovili nanovo na
željo mnogih rojakov širom Amerike, ki se poslužujejo
naše banke. Po sprejemu prvega denarja izdamo vlož-
no knjižico v dolarjih in jo pošljemo vlagatelju. Za pre-
pis nadaljnih vlog ali za dvig denarja je potrebno, da se
nam pošlje v registriranem pismu vedno tudi vložno
knjižico.**
**KADAR STE NA POTU v staro domovino in se nahajate v New
Yorku, se Vam bo izplačalo, ako se zgledate glede vrnitve
Vaših denarnih zadev pri ravnateljstvu naše banke v
prvem nadstropju brez ozira na to, ako kupite parobrod-
ni listek pri nas ali ste ga mogoče že kupili drugje.**
Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni po-
goji, ki bodo velike koristi za vse one, ki se že ali se bodo poslu-
ževali naše banke.

Slovinci, prijatelji in poznavalci naše banke so vljudno napro-
šeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znance iz Hrvatske,
Dalmacije, Istre, Goriške, Srbije, Bosne Hercegovine in Črne-
gore.
Frank Sakser State Bank

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!
ALPENTINKTURA je najuspešnejša na svetu za
rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in
brado; kurja očesa in bradovice v 3 dneh popolno-
ma odstranili; rumatizem v 6ih dneh popolnoma o-
zdravim Bruslaintinktura od katere postanejo sivi
lasje popolnoma naradni; rane opekline, potne noge
in za druge bolezni imamo uspešna zdravila. Pi-
šite takoj po cenik in Koledar in Knjižico za leto
1921, kar pošljem zastonj. Pošljite marko za 5c za
poštino. Knjižica velja v potrebi več kot \$10.
**JAKOB WAHČIČ, 6702 Bona Avenue N. E.
CLEVELAND, OHIO.**

Denar v stari kraj
500 kron za ..... \$ 2.30 100 lir za ..... \$ 4.60
1000 kron za ..... \$ 4.30 500 lir za \$21.00
10000 kron za ..... \$42.00 1000 lir za \$42.00
Denar prejemamo v poštnem money orderju ali bančnem drahtu.
Izdelujemo tudi vsakovrstna notarska dela za tukaj in v stari
kraj kot: pooblastila, prošnje, pobotnice kupne in druge pogodbe. V
vsakem oziru se obrnite za pojasnilo na
MLADIC & VERDERBAR,
1334 W. 18th St. Chicago, Ill.

Največja slovenska banka v Ameriki
V 3 TEDNIH POŠLJEMO
denar v stari kraj in Vi dobite v roke potrdilo (pobotnico) z
lastnoročnim podpisom prejemnika v teku
6 TEDNOV VSEGA SKUPAJ.
Denar pošljamo po dnevnem kurzu, ceneje, nego ga ima
kdo drugi.
**Naša banka je DRŽAVNA BANKA, vsled če-
sar nam lahko brez strahu zaupate Vaš denar.**
Prodajamo šifkarte za vse parobrode. Dobavljamo potni-
ke iz starega kraja; izdelujemo potne liste (pose) in vse drugo,
kar je potrebno za pot v domovino ali iz domovine v Ameriko.
Pišite nam za vsa pojasnila v svojem materinskem (sloven-
skem) jeziku.
SLAVONIC IMMIGRANT BANK
436 WEST 23 STREET. NEW YORK, N. Y.
Glavnica \$100,000.00. Rez. fond \$30,000.00